

НАСЛОВ НА ПРОЕКТОТ: ЗАПОЗНАЈТЕ ГИ НАШИТЕ СОСЕДИ 2

БРОЈ НА ПРОЕКТОТ: 2022-1-BG01-KA220-YOU 000087236

ПРИРАЧНИК СО НЕФОРМАЛНИ ВЕЖБИ

**ПРОГРАМА ЕРАЗМУС+
КЛУЧНА АКЦИЈА: KA220-YOU – ПАРТНЕРСТВА ЗА СОРАБОТКА
ВО ПОЛЕТО НА МЛАДИ**

Co-funded by
the European Union

Овој документ е подготвен во рамките на проектот „**Запознајте ги нашите соседи 2**“ финансиран од Европска комисија во рамките на програмата Еразмус + (KA220 - YOU - Партнерства за соработка во полето на млади).

Поддршката на Европската комисија за изработката на оваа публикација не претставува одобрување на содржината која ги одразува ставовите само на авторите. Комисијата не може да се смета за одговорна за каква било употреба на информациите содржани во истата.

Година на издавање: 2024

Партнери во проектот:

- Центар за образовни иницијативи (ЦЕИ) - Република Бугарија
- Асоцијација „Tinerii 3D“ (Здружение на ЗД млади) - Романија
- EGECED (Институт за образовни и младински студии) - Турција
- ЕминС-Лесковац - Република Србија
- ИНОВА ЛАБ Битола - Република Северна Македонија
- Младински центар на Епир (YS Epirus) - Република Грција

СОДРЖИНА

ВОВЕД	04
КРАТКА СОДРЖИНА НА ПРОЕКТОТ	06
ПРОЕКТНИ ПАРТНЕРИ	07
Тема 1 – Единство во различноста	08
Тема 2 – Градење мостови	22
Тема 3 – Демократија во акција	38
Тема 4 – Мојата европска иднина	52
Тема 5 – Толеранција, прифаќање и разбирање	63
Тема 6 – Добрососедство	77
Тема 7 – Забавен Балкан	95

ВОВЕД

Прирачникот со неформални вежби е креиран врз основа на извештајот на ИО1 од проектот „Запознајте ги нашите соседи 2“, и се однесува на проблемите и конфликтите меѓу балканските земји учеснички и начините за изнаоѓање на вистинско решение за нивно надминување.

Главната цел на овој пакет алатки е оспособување на младински работници и младински лидери за користење на неформални алатки за промовирање на меѓукултурно разбирање и прифаќање на различностите, обезбедување насоки, развој на неформални вежби насочени кон надминување на стереотипи и предрасуди на балканско ниво и примена на неформални алатки (работилници, симулации, играње улоги, дискусии итн.) за промовирање на меѓукултурно разбирање и прифаќање на различностите насочени кон создавање млади луѓе кои им овозможуваат да градат силни, одржливи, почитувани и мирни заедници.

При креирањето на вежбите беа користени некои важни и задолжителни пристапи, аспекти и рамки.

При креирање на вежби, работилници, симулации, играње улоги, дискусии итн. беа применети и комбинирани следниве пристапи:

- 1. Искуствено учење:** Овој пристап вклучува учење преку размислување и примена на знаењето во ситуации од реалниот живот. Младинските работници можат да бидат ангажирани во работилници, симулации и игри на улоги кои ја рефлектираат различноста на културите, јазиците и традициите на Балканот.
- 2. Партиципативно учење:** Овој пристап вклучува активно учество и соработка меѓу младите работници. Младинските работници можат да се вклучат во дискусии, дебати и групни активности кои промовираат разбирање и соработка меѓу различните заедници во регионот.
- 3. Мултимедијално учење:** Овој пристап вклучува употреба на мултимедијални алатки како што се видеа, подкасти и социјални медиуми за промовирање на учењето и ангажирањето меѓу младите работници. Младинските работници можат да креираат мултимедијални содржини што ги одразуваат нивните надежи и аспирации за иднината на Балканот во рамките на поголема европска заедница.
- 4. Хумористично учење:** Овој пристап вклучува користење на хумор и сатира за промовирање на учењето и ангажманот меѓу младите работници. Младинските работници можат да се вклучат во активности кои прикажуваат хумористични или необични традиции или обичаи кои се единствени за Балканот.

Општо земено, педагошкиот пристап е дизајниран да промовира единство во различностите, градење мостови, демократија, толеранција и разбирање, добрососедство и забавен Балкан. Пакетот со алатки обезбедува збир на неформални вежби кои се културно чувствителни, ангажирани и интерактивни и кои промовираат учење и размислување кај младинските работници.

Вежбите и неформалните алатки создадени во Пакетот со алатки припаѓаат на специфични теми, и тоа:

- Единство во различноста
- Градење мостови
- Демократија во акција
- Мојата европска иднина
- Толеранција и разбирање
- Добрососедство
- Забавен Балкан.

Овие вежби се насочени кон создавање млади луѓе кои ќе им овозможат да изградат силни, одржливи, почитувани и мирни заедници.

„Силата лежи во разликите,
а не во сличностите“
Стивен Р. Кови

КРАТКА СОДРЖИНА НА ПРОЕКТОТ

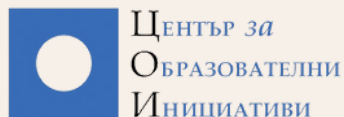
Балканскиот Полуостров е област која се карактеризира со посебна динамика на меѓусоседски односи. Различни етнички и верски групи често коегзистираат на релативно мала област. Тие споделуваат заеднички традиции, историја, кујна, фолклор, па дури и секојдневни проблеми од домашна природа. За жал, истото население постојано беше цел на политики кои поттикнуваат екстремна омраза, толерираат насилство и промовираат неединство, а сето тоа значи и политички интереси.

Земјите на Балканот имаат долга историја на фрагментација и таму нациите често се обележани со предрасуди и стереотипи, кои можат да се дефинираат како генерализации за членовите на одредена општествена група како резултат на природна когнитивна редукција. Ваквото етикетање е вообичаено бидејќи како што им припишуваме различни особини на личноста на другите (а последователно и на самите себе), и другите ни го прават истото. Групниот идентитет секогаш се дефинира со односот кон другите групи или групни идентитети - група која ни се заканува, нашите интереси, па дури и нашиот опстанок. Останатите, малцинствата во општеството, се етикетираат како „различни“, „неприлагодени“ или „привилегирани“ и општо земено, перцепирани како натрапници, дури и напаѓачи, во однос на мнозинското население. Во време на криза, нивното само постоење може дури и да се прикаже како закана.

Затоа, една од задачите на овој проект беше, прво, да се обиде да ги дознае причините за појавата на стереотипите на Балканот, нивните карактеристики, да утврди кога тие настанале и дали постојат денес. Важно е да се разберат околностите што доведоа до развој на стереотипи. Сето ова може да помогне да се спречат можни идни конфликти и влошување на односите меѓу различните етнички групи на Балканот. Тоа може да се постигне само со активно вклучување на младите во овој процес бидејќи тие се генерацијата што ќе определи каков ќе биде животот утре. Тоа ќе се постигне преку развој на инструменти насочени кон збогатување на нивното знаење за темата на проектот, поттикнување граѓански активизам, зајакнување на толеранцијата, подигање на нивната свест за конфликтните аспекти, надминување на стереотипите и подобрување на меѓусебното разбирање.

Проектот се фокусираше на младите луѓе кои се родени и израснати во претходниот период помеѓу двете епохи – едната се карактеризира со поделеност, диференцијација и клеветење на соседите, а другата обележана со прифаќање на заедничките европски вредности како што се толеранција, почит, слобода, и човекови права. Со оглед на овој историски и културен контекст, каде што балканските земји се меѓусебно поврзани не само политички, стратегиски и економски, туку и од културна гледна точка, станува клучно да се воспостават трајни основи за иден мир и обновен контекст на Балканот.

ПРОЕКТНИ ПАРТНЕРИ

ЦЕНТАР ЗА ОБРАЗОВНИ ИНИЦИЈАТИВИ
(ЦОИ)

ЗДРУЖЕНИЕТО НА 3D МЛАДИ

ИНСТИТУТ ЗА ОБРАЗОВНИ И
МЛАДИНСКИ СТУДИИ

ЕМИНС-
ЛЕСКОВАЦ

ИНОВА ЛАБ – БИТОЛА

МЛАДИНСКИ ЦЕНТАР НА ЕПИР (ΥС EPIRUS)

ТЕМА 1

ЕДИНСТВО ВО РАЗЛИЧНОСТА

ВОВЕД

Единство во различноста прикажува случаи на разлики во културите, јазиците и традициите на Балканот, истовремено истакнувајќи како овие разлики можат да ги зближат луѓето.

Единството во различноста е концепт кој го нагласува соживотот на различни култури, етникуми, религии и други различни елементи во рамките на едно општество или заедница, истовремено промовирајќи чувство на единство и хармонија. Оваа фраза често се користи за да се прослави богатството што произлегува од прифаќањето и почитувањето на различните позадини и перспективи што поединците ги носат во колективната група.

Идејата за Единство во различноста вообичаено се поврзува со мултикултурализмот и со признанието дека различното општество може да напредува преку разбирање, толеранција и соработка меѓу неговите членови. Тоа сугерира дека и покрај разликите, постои заедничко чувство на припадност и заедничка хуманост што ги поврзува луѓето.

Овој концепт не се применува само на културната разновидност, туку може да се прошири и на различни аспекти како што се јазикот, традициите, верувањата и вредностите. Многу земји и организации користат „Единство во различноста“ како водечки принцип за поттикнување на инклузивноста и градење силна, кохезивна заедница која ги вреднува разликите наместо да ги гледа како извори на поделба.

Фразата е усвоена во различни контексти на глобално ниво и служи како потсетник дека признавањето и ценењето на различноста може да доведе до посилни, поживи заедници каде поединци од различно потекло работат заедно за заеднички цели.

Во овој прирачник се претставени следните активности кои се однесуваат на „Единство во различноста“:

- Магична балканска кутија
- Соединетите држави на Балканот
- Балкански фестивал

Овие активности се дизајнирани да поттикнат интеракција, разбирање и соработка меѓу различните заедници на Балканот, промовирајќи ја идејата за единство преку славење на нивните разлики. Тие, исто така, обезбедуваат можности за културна размена и благодарност, поттикнувајќи чувство на заеднички идентитет и заедница меѓу луѓето од регионот. Овие активности имаат за цел да создадат чувство на заеднички идентитет и поврзаност меѓу различните заедници на Балканот.

ТЕМА „ЕДИНСТВО ВО РАЗЛИЧНОСТА“ #1

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Магична балканска кутија</p>
<p>Наслов на активноста (вежба, работилница, симулација, игра на улоги, дискусија итн.) Образложете ја целта на активноста.</p>	<p>Театрален енерџајзер и вежба. Главна цел: да се истражи различноста кај луѓето од балканските култури.</p>
<p>Цели на учењето на активностa Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активностa е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се откријат разликите на балканските култури. • Да се зголеми способноста и волјата на учесниците да се поврзат со разликите на балканските култури.
<p>Времетраење на активностa (во минути)</p>	<p>Приближно 1,5 часа - 2 часа.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активностa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Простор каде што учесниците можат да се чувствуваат пријатно. • Картонска или пластична кутија која е лесна и има голема 30x30cm. Се препорачува кутијата да е шарена или украсена.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната група или учесниците за активностa вклучувајќи ја нивната возраст, број на учесници, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 10-25 учесници • На возраст од 15+ • Основно познавање на англиски јазик и способност за зборување • Доаѓаат од различни балкански земји

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат за време на активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемена способност и подготвеност на учесниците да се поврзат со разликите на балканските култури. • Зголемена чувствителност кон активно имплементирање на културната различност во секојдневниот живот. • Зголемена љубопитност кај другите балкански култури. • Подобрена способност за театарско изразување. • Подобрена вербална и невербална комуникација.
<p>Методи и техники: Детален опис за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње на улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Театарска вежба - индивидуална симулација или вежби за играње на улоги - зависи од специфичната одлука на секој учесник да ја заврши задачата на активноста. • Набљудување • Дебрифинг во форма на отворена дискусија • Овие методи се соодветни за постигнување на целите на активноста бидејќи ќе му овозможат на секој учесник да користи различни форми на самоизразување со цел да биде уникатен во полето на својата култура. Останатите учесници ќе имаат можност да го набљудуваат секој поединец и потоа да разговараат за нивните набљудувања и да ги споделат своите резултати од учењето.
<p>Опис на активноста и инструкции Чекор-по-чекор инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игри на улоги, наведете сценарија, ликови или случаи итн.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Определете ја улогата на обучувачот во спроведување на методологијата. 	
<p>1. Загревање. Обучувачот ги повикува учесниците да се движат низ просторот на мирен, бавен начин. Понатаму тој им објаснува дека ќе започне да именува предмет или дејство, а тие треба да започнат да го имитираат нештото или дејството. Додека учесниците продолжуваат бавно да се движат околу 10 секунди, обучувачот ја повторува активноста. Предлог на предмети и дејствија : летање, мачка, скокање, ветер, стол, мало дете, банана, воз, клоун, спиење. За оваа активност е потребно не повеќе од 10 минути.</p>	

2. Активност - Магична балканска кутија. Обучувачот ги поканува учесниците да формираат круг и по избор да седнат на столчиња, перници или на под. Обучувачот ги запознава учесниците со Магичната балканска кутија – шарена или украсена кутија и ја објаснува идејата/задачите на активноста на следниов начин: Волшебната балканска кутија може да се претвори во се што е уникатно од културите на балканските земји. Може да се претвори САМО во уникатен симбол за кој учесникот верува дека припаѓа само на културата на неговата земја и дека нема да биде вообичаена за другите балкански земји. Секој учесник ќе ја добие кутијата и со малку магија ќе ја претвори во симбол значаен за нивната култура. (пример: чаша фрапе за Грција, Сината џамија за Турција, икона на Свети Сава за Србија итн.). Учесниците не треба меѓусебно да разговараат за симболите што ќе ги изберат. Кога учесникот ќе ја добие Магичната кутија и „користи малку магија“, има за задача да изведе еден краток театарски чин со помош на кутијата (околу 1 минута), каде што ќе ја користи кутијата како значаен симбол. По краткиот театарски чин, учесниците кои доаѓаат од други балкански земји треба да погодат што претставува кутијата (не повеќе од 10-20 секунди). Од учесникот што го извел театарскиот чин се бара да објасни што претставувала кутијата и зошто смета дека кутијата е значајна. Сите учесници имаат за задача да го сторат истото.

3. Дебрифинг. Од учесниците се бара накратко да размислат за вежбата и кој сака да сподели со групата, да одговори на следниве прашања: Дали се што се прикажа беше уникатно или пак беа претставени сличности со другите култури на Балканот? Кои беа најинтересните културни аспекти што ги научивте за другите балкански земји? Како се чувствувате откако научивте ново за другите култури? Како би се чувствувале и би реагирале во секојдневниот живот кога би биле сведок на културен аспект што е нов за вас? Дали верувате дека има повеќе разлики или сличности меѓу балканските земји?

Проценка и евалуација:
 Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката.
 Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Може да користите квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Веднаш по споделувањето на искуствата, на учесниците ќе им биде претставен постер за евалуација каде што се нацртани 4 кругови со означена централна точка во кругот. Над секој круг се напишани аспекти од активноста што треба да се оценат – Искуства од активноста, Резултати од учењето, Чувство на балканскиот идентитет, Прослава на единството во различностите. Од учесниците се бара да стават точка во секој круг, означувајќи го нивното чувство кон секој аспект што треба да се оцени. Колку точките се поблиску до обележаниот центар на секој круг, толку подобро се чувствуваат за одреден аспект. Колку подалеку од центарот на секој круг и поблиску до контурите на кругот ја ставаат својата точка, толку помалку се чувствуваат задоволни од овој аспект на активноста/исходите. Кога секој учесник ќе ги означат своите поени, учесниците се поканети да ја набљудуваат севкупната групна евалуација и од нив се бара да споделат какви било коментари.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • На учесниците може да им се предложи да продолжат да разговараат во за време на паузата/период кога го поминуваат времето заедно. • Обучувачот може да го прилагоди времето на секоја фаза на активноста според големината и потребите на групата.
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страници или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Во зависност од просторот и опремата, за време на активноста, во позадина може да се пушти тивка музика. • Во зависност од можностите и временските услови, активноста може да се имплементира како во затворен простор, така и на отворено.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	

ТЕМА „ЕДИНСТВО ВО РАЗЛИЧНОСТА“ бр.2

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Соединети држави на Балканот</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра на улоги, дискусија итн.) Обезбедете концизна изјава за целта на активноста.</p>	<p>Симулациска вежба Главна цел: обединување на постоечките разлики и сличности меѓу балканските земји и луѓето.</p>
<p>Цели од активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што треба да се постигнат од активноста. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се најдат заеднички цели меѓу балканските земји и луѓето во однос на нивните култури, политики, општествени аспекти. • Да се дефинира каква би можела да биде заедничка иднина за балканските земји – кои би биле значајни фактори за обединување. • Чувство за балкански идентитет.
<p>Времетраење на активноста (во минути)</p>	<p>2 - 2,5 часа.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Простор каде што учесниците можат да формираат полукруг, а групата да може да презентира, неколку маси и столови потребни за групна работа. • Табла или флип-чарт. • Интернет врска и уреди за истражување (паметни телефони, лаптопи). • Хамер и маркери. • Печатени прашалници за евалуација. • Пенкала.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната група за активност во однос на возраст, број на учесници, претходно знаење, и искуство. Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 18-36 учесници • На возраст од 18+ • Солидно познавање на англиски јазик • Учесници од различни балкански земји

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат за време на активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се потенцират заеднички интереси меѓу балканските земји и луѓето во однос на нивните култури, политики, општествени аспекти. • Да се дефинира каква би можела да биде иднина за балканските земји – кои би биле обединувачки фактори. • Чувство за балкански идентитет. • Да се подобрат вештините за работа во група, основните вештини за онлајн истражување, комуникациските вештини, презентационските вештини, и вештини за критичко и стратешко размислување.
<p>Методи и техники: Опис на методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групна работа – дискусии во подгрупи и главни групи, онлајн истражување, одлучување во рамките на секоја група, креирање постер со цели и информации, презентации на резултатите од групната работа, дебрифинг.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>1.Активност - Соединетите држави на Балканот. Учесниците се запознаваат со идејата за активноста: тие ќе бидат поделени во групи и ќе работат на задача да замислат како би изгледале Соединетите држави на Балканот. Ќе бидат обезбедени поттеми и задачи (напишани на табла), како и материјали и основни ресурси за завршување на задачата и креирање презентација за резултатите од групната работа. Потоа, учесниците по случаен избор се поделени во групи, строго се советува секоја група да се состои од 6 или повеќе учесници. Откако ќе се формираат групите и ќе се дистрибуираат материјалите, секоја група може да започне да разговара за севкупните идеи за тоа како би можеле да изгледаат Соединетите држави на Балканот (10 минути). Подтемите на главната задача се напишани на табла/флипчарт: Култура (како луѓето ќе ги слават обединувачките културни аспекти но сепак ќе ја зачуваат својата единствена култура итн.), Политика (во однос на пазарот, животната средина, движењето, социјалната благосостојба итн.) , Инклузија (како ќе се обезбеди општа инклузија за промовирање на малцинствата, како ќе се слави различноста итн.). Секоја група треба да се подели во подгрупи од најмалку 2 лица и да работи на една подтема во времетраење од 20 минути.</p>	

Потоа, од подгрупите се бара повторно да се приклучат на нивните главни групи и да ги споделат своите визији со нивните групи. Во времетраење од 30 минути учесниците имаат за цел да разговараат за нивните предлози за Соединетите држави на Балканот и да направат презентации на големи постери. Потоа, од групите се бара да формираат полукруг и секоја група да го претстави својот резултат од работењето. Потоа, може да следуваат прашања/размислувања до групата што презентира.

2. Дебрифинг. Обучувачот бара од учесниците да формираат круг седнати на столчиња или перници. Обучувачот ги поставува прашања и им дава време на учесниците да дадат одговор на следното: Кои обединувачки фактори или одлуки ги забележавте за време на презентациите? Дали верувате дека може да има официјална политичка/културна унија на балканските земји? Кои се актуелни прашања во балканските земји кога станува збор за различноста на балканските луѓе? Дали оваа различност може да се слави наместо да се гледа како проблем?

<p>Проценка и евалуација: Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Може да вклучите квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Од учесниците се бара да направат промена во однос на местата пред да започнат со оценувањето. Учесниците добиваат прашалници за евалуација за да одговорат на следните прашања: Кое е вашето целокупно задоволство од активноста? Што научивте од активноста? Дали после оваа активност се промени вашата перцепција за зголемена или стабилизирана унија меѓу балканските земји, и ако е така, образложете!
<p>Забелешки од обучувачите Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • За време на паузата, на учесниците може да им се предложи да продолжат да разговараат за нивните размислувања и предлози од нивната групна работа. • Обучувачот може да го прилагоди времето на секоја фаза од активноста според големината и потребите на групата.

<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<p>Во зависност од околината и достапниот простор и опрема, може да се репродуцира многу тивка музика во позадина во текот на целата активност. На учесниците може да им се предложи да започнат да истражуваат користејќи ги следните веб-страни::</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.iemed.org/publication/the-balkans-past-and-present-of-cultural-pluralism/ https://www.britannica.com/place/Balkans/The-Ottomans, • https://www.researchgate.net/publication/341453463_Impact_of_Cultural_Diversity_on_Western_Balkan_Countries%27_Performance
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Во зависност од околината и достапниот простор и опрема, може да се репродуцира многу тивка музика во позадина во текот на подготвителниот дел од активността. • Доколку времето и локацијата дозволуваат, активността може да се одвива на отворено. • За погодност, местото на одржување на сцената/Балканскиот фестивал може да биде однапред подготвено од фасилитаторот и од која било група што ќе ја заврши својата подготовка порано, во времето кога другите групи сè уште се подготвуваат и вежбаат.

ТЕМА „ЕДИНСТВО ВО РАЗЛИЧНОСТА“ бр.3

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Балкански фестивал</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра на улоги, дискусија итн.) Обезбедете концизна изјава за целта на активноста.</p>	<p>Креативна вежба. Главна цел: да се апсорбираат различните аспекти на балканските култури во уникатен спој на балкански носии и музика.</p>
<p>Цели од активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што треба да се постигнат од активноста. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се откријат уникатните балкански костими и музички особини кои можат да се обединат во креативен спој на балканските култури и луѓе. • Подобрено чувство за балкански идентитет и единство.
<p>Времетраење на активноста (во минути)</p>	<p>3-4 часа со вклучена пауза.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активноста)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Простор каде учесниците можат да формираат круг и група и да ја презентира својата работа. • Неколку маси и столови за време на групната работа. • Различни видови и бои на ткаенини, класични конци и игли, дебели конци и дебели игли, кој било друг материјал што може да се користи во основна рачна изработка на облека, како што се лепливи ленти и пегли за ткаенина, ластици, копчиња, украси итн. • Различни видови мали музички инструменти и предмети кои можат да произведат звук (мали тапани, метални стапчиња, тенџериња, дрвени инструменти итн.) • Хартии и пенкала. • Ножици.

<p>Целна група Дефинирајте ја целната група за активноста во однос на возраст, број на учесници, претходно знаење, и искуство. Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 15-30 учесници • На возраст од 18+ • Основно познавање на англиски јазик • Учесници од различни балкански земји
<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат за време на активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се откријат уникатните балкански костими и музички особини кои можат да се обединат во креативен спој на балканските култури и луѓе. • Подобрено чувство за балкански идентитет и единство. • Подобрена креативност и креативно размислување. • Стекнати музички и материјални вештини за создавање.
<p>Методи и техники: Опис на методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<p>Групна работа, основно онлајн истражување, дизајн на облека, рачно шиене и составување облека, создавање музичко дело и изведба, презентации на резултатите од групната работа, дебрифинг.</p>
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>1.Активност на Балканскиот фестивал. Учесниците формираат круг а обучувачот ги објаснува главните задачи на оваа креативна вежба. Учесниците ќе работат во групи со цел да создадат уникатен Балкански фестивал – спој на балкански културни изрази, главно преку облека, музика, танц и други средства што учесниците би сакале да ги користат. Учесниците се запознаваат со достапните материјали (ткаенини, украси, инструменти, итн.) и им се кажува дека можат да користат сè друго што би сакале да вклучат во однос на традицијата, природни ресурси од локалната средина, итн.</p>	

Учесниците се поделени во групи од по 4-6 лица во секоја група, каде што се претставени различни балкански земји. На секоја група, за време од 2 часа, ќе треба да подготви претстава од комбинација на различни традиционални аспекти и уметности, како што се облека, музика, танц и какви било други средства (театрален чин, поезија и сл.), каде што секој елемент од нивната изведба (секоја облека, секоја песна, итн.) треба да инкорпорира аспекти на секоја балканска земја претставена во групата. На пример, ако една група се состои од учесници од Турција, Србија, Грција и Северна Македонија, тогаш облеката и песната што учесниците би ја создале за нивниот настап треба да вклучува елементи од сите 4 земји/култури. Секоја група треба да најде соодветен простор за својата работа, по потреба може да се одделат во подгрупи, да одвојат простор и време за вежбање на нивната изведба. Бидејќи не е лесно да се процени времето потребно за сите групи да ја завршат работата околу изведбата, обучувачот треба одвреме-навреме да ги проверува групите, за да види дали им е потребна помош и да го следи нивниот напредок. Обучувачот треба да ги охрабри групите да завршат во рок од 2 часа, или да одлучат за продолжување на даденото време доколку останатите групи не се завржени со задачата. Се препорачува да се направи пауза помеѓу подготовката на претставите и почетокот на Балканскиот фестивал. Доколку има доволно време, местото на фестивалот каде што ќе се одржуваат претставите би можело да биде декорирано за време на паузата, како на пример со достапни локални природни ресурси или украси. Секоја изведба може да трае од неколку минути до 10 минути, така што во рок од 1 час може да настапат сите групи, а доколку има расположение, веднаш по последната изведба обучувачот може да ги замоли сите учесници да се придружат на импровизирана претстава/танц и импровизирана музика свирена за време на изведбите.

2. Дебрифинг. Обучувачот ги замолува учесниците да формираат круг и да седнат на столчиња или перници. Обучувачот им предлага на учесниците да одговорат на следните прашања: Како се чувствувате во моментот по изведбите? Дали уживавте во процесот на подготовка? Дали задачите на активноста беа лесни или предизвикувачки? Дали чувствувате дека вашите култури биле прославени или изгубени во процесот на фузија? Дали би сакале балканските култури да се спојат воопшто, или да останат такви какви што се, па дури и да ја зголемат разликата меѓу балканските култури и луѓе, и зошто?

Проценка и евалуација:
Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Може да вклучите квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Веднаш по дебрифингот, на учесниците ќе им биде претставен постер за евалуација каде што се нацртани 4 кругови со означена централна точка во секој круг. Над секој круг се напишани аспекти од активноста што треба да се оценува – Уживање за време на активноста, Резултати од учењето, Чувство на балкански идентитет, Прослава на единството во различностите. Од учесниците се бара да маркираат точка во секој круг, означувајќи го нивното чувство кон секој аспект што треба да се оцени. Колку поблиску маркираат до обележаниот центар, подобро сго искажуваат своето задоволство во однос на прашањето. Колку подалеку од центарот на секој круг ја ставаат својата точка, толку помалку се чувствуваат задоволни од активноста/исходите. Кога секој учесник ќе го изрази своето задоволство, следува анализа и коментари од севкупната групна евалуација.

**Забелешки од
обучувачите**

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности.

Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.

Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

- На учесниците може да им се предложи да продолжат со разговорите за фузијата наспроти разликата на балканските култури, придобивките и недостатоците на двете, за време на слободното време поминато заедно.
- Обучувачот може да го прилагоди времето на секоја фаза на активност според големината и потребите на групата.

**Дополнителни белешки,
материјали или посебни
размислувања**

Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;

Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.

**Користена литература и
извори:**

Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн

ТЕМА 2

ГРАДЕЊЕ МОСТОВИ

ВОВЕД

Градење мостови претставуваат стратегија за промовирање на разбирање и соработка меѓу различни заедници во регионот. Тоа сугерира иницијатива или напор насочени кон поттикнување врски, разбирање и соработка меѓу различните заедници во балканскиот регион. Овој концепт често подразбира надминување на историските, културните или политичките поделби што може да постојат во регионот.

„Градење мостови“ е специфична тема во пакетот алатки, вежбите и неформалните алатки под оваа тема веројатно се фокусираат на поттикнување врски, разбирање и соработка конкретно во балканскиот регион.

Основната цел на „Градиме мостови“ е да создаде пообединет и похармоничен регион преку рушење на бариерите и промовирање врски меѓу различните заедници. Ја нагласува важноста на дијалогот, соработката и заедничките напори за надминување на историските тензии и изградба на поинтегрирана и меѓусебно поврзана балканска заедница.

Во овој прирачник се претставени следните активности поврзани со „Градење мостови“:

- Справување со културните разлики
- Соништата
- Развој на историјата

Овие активности колективно сугерираат холистички пристап кон „Градење мостови“ преку решавање на културни разлики, истражување на заеднички соништа и аспирации и разбирање на историскиот контекст кој ги обликува идентитетите на различните заедници во регионот. Целта е веројатно да промовира единство, меѓусебно разбирање и соработка меѓу младите со различно потекло на Балканот.

Справувањето со културните разлики ги нагласува практичните вештини за навигација по различноста, активноста „Соништа“ се фокусира на личните врски и заедничките аспирации, додека „Развојот на историјата“ обезбедува средство за истражување и ценење на историскиот контекст што ги обликува перспективите.

Во контекст на Балканот, каде историските настани понекогаш доведоа до тензии, се чини дека овие активности се дизајнирани да се справат со предизвиците за изградба на мостови низ различни заедници. Преку признавање и разбирање на културните разлики, споделување аспирации и соништа и истражување на заеднички историски наратив, овие активности имаат за цел да промовираат единство и соработка меѓу луѓето на Балканот.

Активностите наведени во пакетот алатки под тема „Градиме мостови“ се насочени кон помагање на младинските работници да ги подобрат интеракциите и разбирањето меѓу младите луѓе од различно потекло.

ТЕМА „ГРАДЕЊЕ МОСТОВИ“ бр.1

Наслов на активноста	Справување со културните разлики
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра на улоги, дискусија итн.) Обезбедете концизна изјава за целта на активноста.</p>	<p>Вежба</p>
<p>Цели од активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што треба да се постигнат од активноста. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се развие културна свест. • Да се развијат успешни комуникациски стратегии во справувањето со различни култури.
<p>Времетраење на активноста (во минути)</p>	<p>60 минути</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Картички за играње на улоги за градење мост • 2 простории • Хартија • 3 Ножици • 3 пенкала • 3 лејнири
<p>Целна група Дефинирајте ја целната група за активност во однос на возраст, број на учесници, претходно знаење, и искуство. Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Балкански млади на возраст од 18-30 години, 25 учесници (5 учесници по земја). • Не е потребно претходно знаење или искуство.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат за време на активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да ги опише основните концепти на „култура“. • Да ги препознае и идентификува клучните културни елементи кои придонесуваат за богатството на балканските култури. • Да се опише суштината на културната различност. • Да се нагласи важноста на соодветен пристап како основен аспект на толеранција.
<p>Методи и техники: Опис на методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групна работа, презентации на резултатите од групната работа, дебрифинг.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста: преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>1. Фаза на подготовка: Групата е поделена во три групи: - Група инженери/експерти за градење мостови од вашата матична земја. - Група членови од Верам. - Група набљудувачи.</p> <p>Претставете им го сценариото на учениците, дистрибуирајте ги картичките со улоги на набљудувачите, експертите и луѓето од Верам и дајте им 20 минути време за подготвителната фаза. После подготвителната фаза од 20 минути, замолете ја групата да се состане и да ја започне сесијата за градење мост. Групите се подготвуваат одвоени една од друга со помош на упатства за нивните улоги (Работни листови за инженери и работен лист за луѓето од Верам). Целта е припадниците на верамската култура да научат одредена техника на градење мост од експерти. Сепак, двете групи зборуваат ист јазик, но припадниците на верамската култура имаат различни навики за комуникација (објаснети во упатството за улоги), кои не им се познати на експертите. Групата луѓе од Верам треба да ги проучи своите комуникациски навики. Групата експерти треба да ја проучи техниката на градење мост опишана во упатствата за улоги за време на фазата на подготовка.</p>	

Фаза на играње: за време од 30 минути групите ја демонстрираат техниката на градење мост на жителите на Верам. По 30 минути играта ќе биде прекината дури и ако целта не е постигната. Ако целта е постигната порано, можете да ја прекинете порано. Совет за обучувачот: За да се постигне заедничката цел (да се изгради мостот) успешно, двете страни треба да се прилагодат. Културните „шифри“ мора прво да се разберат пред воопшто да биде возможна комуникацијата. Не помагајте да се разоткрие, туку направете го културниот судир да се случи!

Фаза на дебрифинг: од секоја група се бара да ги опише своите чувства во играта од соодветната позиција. Групата набљудувачи може да даде повратна информација од надворешна перспектива. Обучувачот работи заедно со групата за да ги извлече најважните наоди од играта, како што се:

особено во интеркултурен контекст, важно е не само да се концентрираме на чистото ниво на факти (ориентација на задачи), туку и да се справиме со „како“ на комуникацијата.

за да може комуникацијата да успее во интеркултурен контекст, потребна е адаптација во форма на меѓусебно „преговарање“ на правилата на комуникација

помалку успешна е стратегијата во која и двете групи инсистираат на сопствените навики, тоа дури може да доведе до прекин на интеракцијата (етноцентричен пристап).

ако комуникацијата во интеркултурен контекст не успее, тоа често води до деградација на другата група (на пр. „тие се груби / ограничени“) Вежбата помага да се размислува за сопствениот начин на справување со културните разлики.

може да се истакне дека меѓукултурните конфликти најчесто произлегуваат од начинот на кој го толкуваме „другиот“ (толкување како мотивирано од лоша волја? или едноставно различно, но без да бидеме злобни/груби/неуки итн.?) отколку од самите разлики.

КАРТА ЗА УЛОГА ЗА ЕКСПЕРТСКИОТ ТИМ

Вашата улога и вашата мисија:

Вие сте европски експерт за градење мостови. Наскоро ќе отпатувате во Верам за да ги научите луѓето таму што знаете, па тие потоа ќе можат да изградат свој мост. Културата на верамчани е многу различна од вашата. Успехот на вашата мисија силно ќе зависи од тоа колку ќе бидете емпатични кога ќе го земете предвид нивниот културен идентитет при работењето со нив. Меѓутоа, луѓето во Верам го зборуваат истиот јазик.

Подготвителна фаза за сесијата за изградба на мостот:

Имате 20 минути да ја подготвите вашата посета во Верам. Вие сте експерт за користење на оваа специјална техника за градење мостови. Ќе мора да го практикувате пред да одите во Верам бидејќи ќе треба да ги натерате луѓето од Верам да ја научат оваа техника. Во Верам ќе биде достапен материјалот што е потребен за мостот. Но, луѓето таму не знаат како да го користат. Мора да ги натерате да го користат материјалот за да ги научите на техниката на градење мост.

КАРТИЧКА ЗА УЛОГА ЗА ВЕРАМСКИ ЛУЃЕ

Вашата улога и мисија:

Вие сте член на верамчани кои наскоро ќе се сретнат со европски тим од експерти за градење мостови. Тие треба да ве научат за техниките на градење мост, па потоа ќе можете сами да изградите мост во Верам. Вашата култура многу се разликува од онаа на европските експерти. Иако го зборувате истиот јазик.

Подготвителна фаза:

Пред да се сретнете со европските експерти ве молиме практикувајте ги вашите комуникациски навики. За ова ќе имате време од 20 минути.

Правила за комуникација во Верам:

Поздрав: Се поздравуваат со поклонување. Другите форми на поздравување се навредливи според вас и ќе реагираат велејќи „Зошто не ме поздравуваш?“. Допир додека се зборува: Најважното правило во Верам е: Луѓето во Верам секогаш го допираат рамото на личноста со која разговараат. Ако не се допре рамото, тоа значи непочитување. Ако не ве допрат експертите, ќе ги ставите рацете на ушите и ќе престанете да соработувате. Кога работите заедно, секогаш го допирате рамото и на вашиот партнер за соработка. Кажување не/да: Во Верам сите се многу пријателски расположени и никогаш не го употребувате зборот „не“. Ако сакате да кажете „не“, наместо тоа велите „да“ и истовремено ја тресете главата. Зборувајќи за однесување: Во Верам е многу неучтиво да прашате некого за неговото/нејзиното однесување. Во случај европските експерти да ве прашаат за вашето однесување, вие велите: „Зошто? Јас не разбираам.“ со цел да се избегне непријатна ситуација. Во принцип, избегнуваат да го објаснуваат вашето однесување поради истата причина. Поделба на работата: Во Верам задачите се многу јасно распределени. Има едно (или повеќе според големината на вашата група) лице кое користи ножиците, друго лице кое слика и користи молив и уште едно лице кое мери и користи линијар. Секој има само една задача и една алатка за оваа задача. Хартијата може да ја користат сите лица во Верам.

Сесија за изградба на мост:

По подготвителната фаза од 20 минути, ќе се сретнете со европските експерти кои ќе ве научат за нивната техника за градење мост.

КАРТИЧКА ЗА УЛОГА ЗА НАБЉУДУВАЧИТЕ

- Можете да развиете сопствен концепт за набљудување или да се фокусирате на следните аспекти:
- Дистрибуирајте улоги: кои набљудувачи ќе набљудуваат која група или кои аспекти, на пр. една половина од вашата група може да добие задача да ги набљудува луѓето од Верам, другата половина може да биде одговорна за експертите
- Можете да се фокусирате на одредени аспекти на комуникацијата и соодветно да ги дистрибуирате задачите (говор на тело, говорен јазик, тон на комуникација итн.)
- Кои дејства ги следат кои реакции?
- Што може да се препознае како пречка, а што како решение?
- Кој е доминантен во интеракцијата?
- Како се пренесуваат целите?
- Како преговараат партнерите за интеракција?

<p>Проценка и евалуација: Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.</p>	<p>Мерењето на квалитетот на вежбањето е една од најважните метрики на вежбата и нешто за кое бараме повратни информации од нашите учесници. Поставените прашања го вклучуваат следново:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дали вашиот обучувач непречено и на време ја водеше вежбата? • На скала од 1 до 10, (10 е одлично), како би ги оцениле вештините на вашиот обучувач за да импемпентира привлечна и интересна вежба? • Кој совет би сакале да го споделите со вашиот обучувач за да ја подобрите вежбата? • Што најмногу ви се допадна за време на активноста? <p>Повратните информации од учесниците, односно нивните одговори на овие прашања обично се добиваат преку анкета.</p>
<p>Забелешки од обучувачите Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<p>За да се постигне заедничката цел (да се изгради мост) успешно, двете страни треба да направат прилагодувања. Културните „шифри“ мора прво да се разберат пред воопшто да биде возможна комуникацијата. Не помагајте да се разоткрие, туку направете го културниот судир да се случи!</p> <p>Предлози за дебрифинг прашања :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Како се чувствувавте за време на натпреварот? (Започнете со експертите, а потоа продолжете со Како се чувствувавте за време на играта? (Започнете со експертите и потоа продолжете со луѓето од Верам) 2. Зошто беше тешка комуникацијата? 3. Кој ги предизвика тешкотиите? 4. Што забележале набљудувачите? 5. Какви ситуации од реалниот живот се слични на ситуацијата во играта? 6. Како можеше да се избегне фрустрација? <p>Обично групите имаат тенденција да се држат до сопствените правила и имаат многу потешкотии да бидат флексибилни. Тие често се фокусираат на задачите наместо на „како“ на комуникација. Кога другата група не „функционира“ и не го прави она што го очекуваат, доаѓа до голема фрустрација и понекогаш учесниците даваат коментари како „Тие се толку глупави“ или „Тие се неучтиви“. Вие како тренер можете да работите на тоа од каде доаѓаат овие чувства и како можеле да се избегнат.</p>

<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Играта се базира на публикацијата на Kriz & Nöbauer (2002) „Teamkompetenz – Konzepte Trainingsmethoden, Praxis“. https://listen.bupnet.eu/wp-content/uploads/2019/02/LISTEN_IO3_Training_Manual_EN.pdf

ТЕМА „ГРАДЕЊЕ МОСТОВИ“ бр.2

Наслов на активноста	Соништа
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра на улоги, дискусија итн.) Обезбедете концизна изјава за целта на активноста.</p>	<p>Активност</p>
<p>Цели од активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што треба да се постигнат од активноста. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Таргетираны прашања</p> <ul style="list-style-type: none"> • Еднаквост надвор од културно или етничко потекло • Солидарност и емпатија помеѓу членовите на групата <p>Цели</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се нагласи еднаквоста во групата • Да генерира солидарност и емпатија и да создаде позитивна атмосфера во групата • Да се поттикне соработката • Стекнувања познанства
<p>Времетраење на активноста (во минути)</p>	<p>60 минути</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активноста)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Флип чарт и маркери - по еден сет по работна група
<p>Целна група Дефинирајте ја целната група за активноста во однос на возраст, број на учесници, претходно знаење, и искуство. Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади лица на возраст од 18-30 години, 25 учесници (5 учесници по земја). • Не е потребно претходно знаење или искуство.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат за време на активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се здобијат со вештини потребни за самостојно истражување и вклучување во различни аспекти на балканските култури, вклучувајќи ги обичаите и традициите. • Да се развие разбирање за културната разновидност во балканскиот регион. • Да се идентификуваат и илустрираат заедничките вредности кои се распространети низ различните балкански култури.
<p>Методи и техники: Опис на методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникација, презентација, креативно размислување.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Подготовка Флип чартери и маркери - по еден сет по работна група</p> <p>Инструкции</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Како ќе ја организирате оваа активност ќе зависи од големината на вашата група. Ако се работи за група со средна големина (10 луѓе) направете го тоа како цела група со примена на бура на идеи. Ако групата е голема, поделете ги учесниците во мали групи од 5-6. 2. Првите пет минути да размислат за тоа како ги гледаат нештата во иднина - во однос на семејство, професија, хоби, грижа околу домот, личен развој, граѓански права итн. 3. Потоа замолете ги учесниците да ги споделат своите соништа и аспирации и да наведат причини. Тие треба да ги запишат, или по можност да нацртаат, на флип чарт, на пр. имаат работа, патување, раѓање деца, сопствена куќа итн. 	

4. Предложете секоја група да ги претстави своите цртежи или заклучоци.

5. Предложете учесниците поединечно или во групи да идентификуваат 3 конкретни работи што ги спречуваат да ги остварат своите аспирации и 3 конкретни работи што тие како група (или организација) можат да ги направат заедно за да се доближат до соништата.

Дебрифинг и евалуација

Замолете ги учесниците да ги споделат своите импресии од активноста.

Поставете ги следните прашања:

- Дали нешто ве изненади?
- Дали мислите дека секој треба да има право да ги следи своите аспирации?
- Дали мислите дека некои луѓе имаат повеќе шанси од другите? Кој и зошто и дали е во ред така да биде?

Како можете да се поддржувате еден со друг на практични начини за да ги надминете бариерите и да ги остварите вашите соништа?

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Мерењето на квалитетот на активноста е една од најважните метрики а и нешто за кое бараме повратни информации од нашите учесници. Поставените прашања вклучуваат:

- Дали вашиот обучувач квалитетно ја водеше активноста?
- Колку вашиот обучувач на скала од 1 до 10, при што 10 е одлично, се потрудил активноста да биде креативна и интересна?
- Кој совет би сакале да го споделите со вашиот обучувач за активноста биде подобрена?
- Што најмногу ви се допадна за време на активноста?
- Повратните информации од учесниците, односно нивните одговори на овие прашања обично се добиваат преку анкета.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<p>Оваа активност може да биде добар стимул за групата и за поединците доколку успеат да бидат конкретни за своите соништа и да идентификуваат практични работи што можат да ги прават заедно. Важно е да се нагласи овој колективен пристап со цел да се надминат индивидуалните недостатоци на пр. „Не знам како да го правам ова или она“.... „Немам алатки..“</p> <p>Активноста функционира подобро ако визиите се спојат на креативен начин. Ако групата има потешкотии во цртањето, можете да користите техники за колаж со стари списанија во боја, ножици и лепило. Алтернативно, можете да ги поканите луѓето да ја претстават својата визија како кратка драма (скица). Секој метод што го олеснува креативното и спонтано изразување се претпочита отколку да се користи само писмена или вербална комуникација.</p> <p>Полесно е да се направат врски со расизмот, ксенофобијата и антисемитизмот ако групата е мултикултурна. Во спротивно, прашањето „Дали мислите дека секој има право да ги следи своите соништа“ треба да помогне да се води дискусијата и размислувањето во оваа насока.</p>
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<p>Работете на конкретните идеи за практично дејствување од страна на учесниците и нивно споделување на практични чекори кои можат да ги преземат.</p>
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<p>Пат Брандер, Кармен Карденас, Хуан де Висенте Абад, Руи Гомес, Марк Тејлор, „Пакет за образование“, Идеи, ресурси, методи и активности за неформално интеркултурно образование со млади и возрасни, Ажурирано во 2016 година. Совет на Европа, 1995 г. -2016 година.</p>

ТЕМА „ГРАДЕЊЕ МОСТОВИ“ бр.3

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Развој на историјата</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра на улоги, дискусија итн.) Обезбедете концизна изјава за целта на активноста.</p>	<p>Активност</p>
<p>Цели од активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што треба да се постигнат од активноста. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Таргетираны прашања</p> <ul style="list-style-type: none"> • Различни толкувања за историјата и историските настани. • Етноцентризам и национализам. • Емпатија и промовирање на поширока визија за светот. <p>Цели</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се истражат различните перцепции за историјата и наставата по историја. • Да бараме сличности во нашите образовни системи. • Да се подигне љубопитност и сочувство со културите и историите на другите народи. • Да генерираме критички пристап кон нашата сопствена историја.
<p>Времетраење на активноста (во минути)</p>	<p>30 минути- 1 час</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Нацртан календар од 1500 година до денес на голема табла или на неколку листови хартија. • Иглички или лента.

<p>Target group Define the target audience or participants for the activity including their age, number, group size, prior knowledge, experience. Specify any prerequisites or qualifications required.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади лица на возраст од 18-25 години кои претставуваат различни земји во регионот.
<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се разбере разликата помеѓу „длабоката“ и „површинската“ култура. • Да се објасни концептот на културен континуитет. • Да се развие културна свест преку набљудување и анализа на сличности и разлики меѓу балканските култури. • Активно да се вклучат во заеднички напори за препознавање на уникатните силни страни и позитивни аспекти на балканските култури, поттикнувајќи кооперативен и инклузивен пристап.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дискусии (дијалог), комуникација, презентација, критичко размислување.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Подготовка На голема табла или на неколку листови хартија нацртајте календар од 1500 година до денес. Иглички или лента.</p>	

Инструкции

Повикајте го секој учесник да размисли за 5 историски датуми кои се многу важни за нивната земја или култура и да го напише своето име на календарот за секоја од годините.

Понатамс, замолете ги учесниците да споделат зошто тие датуми се важни, за што се залагаат и зошто ги избрале.

Дебрифинг и евалуација

Повикајте ги учесниците да споделат дали наидувале на изненадувачки датуми или настани или дали се запознаени со сите нив. Ако некои настани се непознати за некои учесници, побарајте од оние што ги споделиле да дадат образложение. Дискутирајте како и зошто учиме за одредени настани од нашата историја, а не за други.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Мерењето на квалитетот на активноста е една од најважните метрики а и нешто за кое бараме повратни информации од нашите учесници. Поставените прашања вклучуваат:

- Дали вашиот обучувач квалитетно ја водеше активноста?
- Колку вашиот обучувач на скала од 1 до 10, при што 10 е одлично, се потрудил активноста да биде креативна и интересна?
- Кој совет би сакале да го споделите со вашиот обучувач за активноста биде подбрана?
- Што најмногу ви се допадна за време на активноста?
- Повратните информации од учесниците, односно нивните одговори на овие прашања обично се добиваат преку анкета.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности.

Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.

Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

Оваа активност веројатно ќе функционира подобро со помладите групи отколку со постарите. Активноста е особено погодна за мултикултурни групи, иако може добро да се работи и со монокултурни. Во овој случај, можеби е интересно да размислиме за тоа што нè тера да се сеќаваме на некои датуми наместо на други и што влијае на нас.

Можеби претпочитате сами да ги пишувате имињата на календарот наместо да го поканувате секој по ред да го напише своето.

Активноста може да се прилагоди и да се користи со едногодишен календар. Побарајте од луѓето да ги забележат најважните празници што ги слават различни земји, култури, религии итн.

<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<p>Секогаш бидете свесни дека она што луѓето ви го кажуваат можеби не е целата приказна. Работете на развивање критички пристап кон она што го слушате и читате. Продолжете да поставувате прашања!</p> <p>Ставовите кон другите ги учиме не само од она што го учиме формално, на пример на часовите по историја, туку и неформално со собирање информации од она што луѓето го прават и кажуваат, а особено од шегите што ги кажуваат.</p>
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<p>Пат Брандер, Кармен Карденас, Хуан де Висенте Абад, Руи Гомес, Марк Тејлор, „Пакет за образование“, Идеи, ресурси, методи и активности за неформално интеркултурно образование со млади и возрасни, Ажурирано во 2016 година. Совет на Европа, 1995 г. -2016 година.</p>

ТЕМА 3

ДЕМОКРАТИЈА ВО АКЦИЈА

ВОВЕД

Демократијата во акција е збир од демократски процеси и институции во одредни заедници, како што се гласање, јавни состаноци или протести.

„Демократија во акција“ е специфична тема во Пакетот со алатки, а активностите и неформалните алатки создадени под оваа тема веројатно значат промовирање и разбирање на демократските процеси во заедниците. Младинските работници би можеле да дизајнираат интерактивни работилници кои се фокусираат на граѓанско образование. Темите би можеле да вклучуваат принципи на демократијата, важноста на граѓанскиот ангажман и улогата на поединците во обликувањето на локалната власт. Во продолжение следат активности како составен дел од оваа тема:

- Учество на младите во демократскиот живот
- Моќ на демократијата
- Дигитална демократија - Заедно ја градиме демократијата

Активностите на тема „Демократија во акција“ се фокусираат на различни аспекти на ангажирање и зајакнување на поединците, особено младите, во демократските процеси.

Ефективноста на овие активности зависи од специфичните цели што младинските работници сакаат да ги постигнат и од карактеристиките на заедницата на која има за цел да и служи. Секоја активност или алатка треба да придонесе за подлабоко разбирање на демократските процеси и да инспирира активно учество во заедницата.

Секоја активност придонесува за градење поинформирано, активно и попартиципативно граѓанство, усогласено со пошироката цел за зајакнување на демократските вредности и практики. Овие иницијативи имаат за цел да ги поттикнат младите да играат активна улога во обликувањето на нивните заедници и општества преку демократски средства.

Овие активности колективно сугерираат посветеност на промовирање на демократијата преку таргетирање на одредени групи, особено млади, и преку искористување на моќта на дигиталните алатки. Фокусот на младинското учество ја препознава важноста од вклучување на следната генерација во демократските процеси, додека акцентот на дигиталната демократија го признава влијанието на технологијата врз обликувањето на современиот граѓански ангажман.

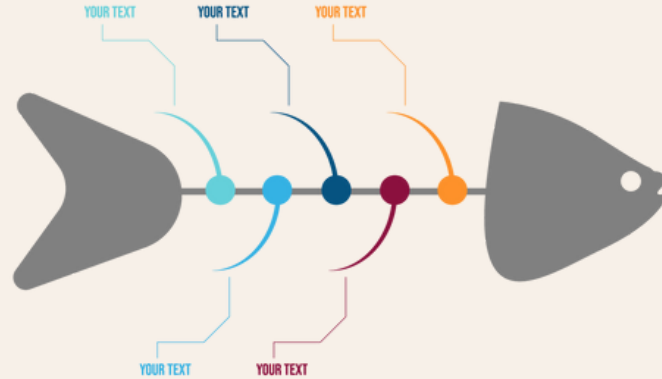
Преку овие активности, младинските работници можат да играат значајна улога во едукацијата и зајакнувањето на младите индивидуи активно да учествуваат во демократските процеси, поттикнувајќи чувство на одговорност и граѓанска одговорност.

ТЕМА „ДЕМОКРАТИЈА ВО АКЦИЈА“ бр.1

Наслов на активноста	Учество на младите во демократскиот живот
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Обезбедете концизна изјава за целта на активноста.</p>	<p>Дискусија Целта на активноста е учесниците слободно да ги изразат своите лични ставови во однос на нивните демократски права во сопствената земја.</p>
<p>Цели на учењето на активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активността е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Запознавање со состојбата на младите во однос на нивните демократски права во земјата. • Да се разберат клучните концепти како демократија, диктатура, правда, мир, еднаквост, слобода. • Да се развие критичко размислување и креативност.
<p>Времетраење на активността (во минути)</p>	<p>110 мин</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активността)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Флип чартеви, хартии, маркери, пенкала.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активността вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 год. • 18 + (младински работници, младински лидери и млади луѓе со зголемен интерес за младинско учество и демократизација).

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат за време на активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се направи споредба на состојбите по земји во однос на демократскиот живот кај младите. • Да ги откриеме проблемите и да најдеме решение за нив. • Да се развие тимска работа. • Да научат како да слушаат, презентираат и дебатираат. • Да се биде креативен.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<p>Бура на идеи, групна дискусија, презентација на дијаграм. Овие методи се соодветни за постигнување на целите од следниве причини:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Еден вид дискусија вклучува учесници кои споделуваат идеи или активности. • Учесниците ги поврзува една основна идеја. • Секој во групата ја претставува својата перспектива. • Тоа помага да се зголеми вниманието на учесниците и помага да се задржи нивниот фокус преку вклучување во процесот на учење. • Визуелно едуцирајте ги учесниците на одредена тема. • Научете ги учесниците потемелно да ги претставуваат своите детали и насоки.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>1. Вовед и кршач на мраз (10 минути): Поделете ги учесниците во 6 групи по земја. Учесниците од секоја група имаат за задача да ја запишат следната почетна реченица Демократијата е... и да се обидат да ја завршат и да ја споделат во групата и да дискутираат за неа</p> <p>2. Работа во групи - Концептот на демократски живот (40 мин): Секоја група ќе нацрта рибина коска на флип-чарт за да одговори на следните две прашања:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Како тие го разбираат учеството на младите во демократскиот живот? • Дали постои партнерство меѓу младите и возрасните во вашата земја? Ако не постои, што треба да направите? • Главата на рибата ги содржи прашањата, тие се внесуваат внатре во главата, додека пак, горните коски се одговор за првото прашање, а долните коски за второто. 	

3. **Демократски живот**, Партнерство помеѓу млади и возрасни (40 мин): Учесниците од секоја група ќе изработат презентација со примена на техниката рибина коска со цел содржински да разговараат за ситуацијата, проблемите, решенијата за горенаведените прашања.
4. **Отворена дискусија и размислување** (15 минути): Учесниците ги споделуваат своите размислувања во врска со темата.
5. **Завршување** (5 минути): Сумирање на верувањата и впечатоците на учесниците од активноста и споделување на нови идеи..

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за

механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како

методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Повратни информации од учесниците и групна рефлексija.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности.</p> <p>Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.</p> <p>Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.lucidchart.com/pages/fishbone/free-fishbone-diagram-template-powerpoint • https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/flash375_en.pdf https://link.springer.com/book/10.1057/9781137540218 • https://www.coe.int/en/web/compass/democracy#:~:text=What%20is%20Democracy%3F,the%20will%20of%20the%20people.

ТЕМА „ДЕМОКРАТИЈА ВО АКЦИЈА“ бр.2

Наслов на активноста	Моќ на демократијата
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Работилница</p>
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Работилницата има за цел да ја зголеми свеста на учесниците за нивната моќ како граѓани да влијаат врз демократските процеси.</p>
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	<p>210 мин</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опрема за презентација, флип-чарт хартија, маркери, материјали за пишување за учесниците.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 години. • 18 + (младински работници, младински лидери и млади луѓе сзаинтересирани за младинско учество и демократизација).

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособување на учесниците да преземат акција и да учествуваат во демократски процес. • Зголемено знаење за елементите на демократијата. • Подобрени вештини за комуникација и соработка за ефикасно работење во различни тимови, обезбедувајќи инклузивни и партиципативни пристапи. • Идентификувани различни начини за учество во демократските процеси. • Зголемена свест за сопствената моќ на дејствување како граѓанин.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Кршач на мраз, групна работа, бура на идеи, мапирање на мислите, групни презентации, отворени дискусии, лични размислувања.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел: (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Агенда со инструкции:</p> <p>1, Вовед и Кршач на мраз (15 минути): Започнете воведен разговор со учесниците, запознајте ги со елементите на демократијата и дајте им можност да ги споделат своите првични размислувања за принципите на демократијата и улогата на граѓаните.</p> <p>2. Работа во групи – Предизвици во демократијата (90 минути): Поделете ги учесниците во неколку мали групи од различни земји партнери. Учесниците ќе добијат задача да дискутираат и да споделат искуства за дадени теми (клучни елементи на демократијата) за нивната земја. За секој даден елемент на демократијата, учесниците треба да идентификуваат како тие се спроведуваат во нивната земја и со какви проблеми се соочуваат во однос на нив.</p>	

Секоја група треба да дискутира, анализира и пишува за главните предизвици според следниве елементи на демократијата:

- Влада
- Изборни системи
- Човечки права
- Политички партии
- Владеење на правото
- Слободен печат
- Слобода
- Граѓанско учество

На крајот, секоја група треба да избере три главни предизвици во демократијата (во некоја земја партнер или заеднички за сите или повеќето земји партнери во проектот) кои треба да се подобрат или решат како приоритет.

Потоа, секоја група ќе презентира резиме од нивната дискусија и анализа на пошироката група.

3. Моќта на граѓанинот (60 минути): Секој учесник ќе работи во иста група и преку методот Мапирање на умот, секоја група ќе разговара за тоа како може да има влијание врз решавањето на предизвиците/влијанијата во демократијата со користење на моќта како граѓанин.

Задача за учесниците: Како граѓанин имате МОК. Што можете да направите, какви активности можете да преземете? Применете ја техниката „Мапирање на умот“ за цитатот: „Во демократија најважна функција е функцијата на граѓанинот“. - Луис Д. Брендис.

Секоја група ќе претстави решение.

4. Отворена дискусија и размислување (30 минути):

Секој учесник ќе има можност да ги сподели своите размислувања за клучните компетенции што ги стекнал за време на оваа работилница.

Прашања за дискусија:

Дали постои разлика во однос на знаењето на почетокот и по завршувањето на активноста ? Како се чувствувате?

Дали некој доби нови идеи за тоа како вие дејствувате како активен чинител во демократските процеси?

5. Завршни зборови (5 минути):

На крајот, изразете голема благодарност до учесниците за нивното учество и соработка, сумирајте ги клучните насоки и обезбедете детали за какви било други слични настани или можности за понатамошна интеракција.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Повратни информации од учесниците и групна рефлексija.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Преку видео/презентација и прашања, фасилитаторот/обучувачот ќе ги запознае учесниците со елементите на демократијата.
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.concernedhistorians.org/content_files/file/to/333.pdf • https://www.coe.int/en/web/good-governance/12-principles • https://candiice.com/wp-content/uploads/2022/03/CANDIICE-All-Units-combined.pdf • https://www.elections.org.za/pw/Documents/Outreach/Factsheets/Becoming%20a%20Good%20Citizen%20-%20Electoral%20Democracy%20Toolkit%20FET%20Facilitator%20Guide.pdf • https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5ef5b1b786650c129b9af06b/Youth_Count_Democracy_Challenge_Nov_2015.pdf https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261431/2.4.pdf/64ce8034-440c-4ebc-b325-2fe3be0190f5 • https://deliberative-democracy.net/about/ https://www.liberties.eu/en/stories/principles-of-democracy/44151

ТЕМА „ДЕМОКРАТИЈА ВО АКЦИЈА“ бр.3

Наслов на активноста	Дигитална демократија - Заедно ја градиме демократијата
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	Работилница
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	Работилницата има за цел да ја подигне свеста за можностите за придонес кон демократијата преку заеднички онлајн случувања на сите партнери/учесници.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	360 мин
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опрема за презентација, флип-чарт хартија, маркери, материјали за пишување за учесниците, мобилни телефони, пристап до интернет.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 години. • 18 + (младински работници, младински лидери и млади луѓе заинтересирани за младинско учество и демократизација).

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемено знаење за да се идентификуваат можностите и предизвиците кои произлегуваат од интеграцијата на дигиталната технологија во демократските процеси. • Зголемена свест за важноста на меѓусебното дејствување за демократијата. • Овластување на учесниците да преземат акција и да учествуваат во демократскиот процес. • Развиени вештини за дизајнирање и планирање онлајн настани кои промовираат дигитална демократија и граѓански ангажман. • Подобрени вештини за комуникација и соработка за ефикасно работење во различни тимови, обезбедувајќи инклузивни и партиципативни пристапи. • Создадени можности за младите да се вмрежуваат и да соработуваат едни со други.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Кршач на мраз, групна работа, бура на идеи, групни презентации, отворени дискусии, лични размислувања.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Агенда со инструкции:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед и Кршач на мраз (45 минути): Започнете воведен разговор со учесниците, запознајте ги со терминот дигитална демократија и споделете искуства. 2. Работа во групи - Дигитална ера - позитивни и негативни влијанија врз демократијата (90 минути): Поделете ги учесниците во неколку мали групи од различни земји. Учесниците ќе добијат задача да го споделат своето знаење и/или да ги идентификуваат позитивните и негативните влијанија од дигиталната технологија врз демократските процеси. 	

Тие можат да ги користат нивните искуства од сопствената земја, нивните сознанија од други земји, некои добри или лоши практики. Анализата може да се однесува на различни сегменти и тоа: политичка мобилизација, стратегии за кампања, формирање политичко мислење, форми на моќ и доминација, активно граѓанство, е-гласање, е-петиции, е-настани итн. Потоа, секоја група ќе презентира и анализира.

3. Заедно градиме демократија (180 минути): Учесниците ќе работат во иста група како и претходно. Тие ќе добијат за задача да осмислат заеднички онлајн настан на тема: демократско граѓанство - младинско учество и младинско граѓанско општество, по повод 15 септември - Меѓународниот ден на демократијата(1). Најпрво, обучувачот ќе ги запознае со активноста и со терминот демократско граѓанство. Секоја група преку бреинсторминг сесија треба да избере онлајн настан и да развие план за организирање заеднички онлајн настан (вклучувајќи ги сите земји партнери во овој проект). Онлајн настанот може да биде форум, конференција, промоција на онлајн платформа, едnodневна кампања, работилница, панел, вебинар, видео, квиз или игра, петиција итн. - групата треба да е креативна и да има слобода во одлучувањето.

Преку групна работа потребно е да се утврдат - име и форма на настанот, содржина (активности) на настанот, целна група, начин на имплементација и потребни алатки (платформа, алатка и сл.) и други засегнати страни. Секоја група потоа ќе претстави дизајн на онлајн настанот пред пошироката група.

4. Отворена дискусија и размислување (30 минути):

Секој учесник ќе има можност да ги сподели своите размислувања за клучните компетенции што ги стекнал за време на оваа работилница. Потоа, тие ќе учествуваат во групна дискусија за влијанието на дигиталната ера врз демократското граѓанство и како планираат да ги применат своите новооткриени знаења и вештини за промовирање на младинско учество во општеството.

5. Завршни зборови (15 минути): За крај, голема благодарност до учесниците за нивното учество и отвореност, сумирање на клучните насоки и обезбедување детали за сите претстојни поврзани настани или можности за понатамошна интеракција.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Повратни информации од учесниците и групна рефлексija.

(1) Меѓународниот ден на демократијата се слави секоја година на 15 септември за да се промовираат и слават демократските вредности, принципи и практики низ целиот свет. Тоа е можност да се размислува за важноста на демократијата, да се оцени нејзиниот напредок и да се одговори на предизвиците со кои се соочува.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Преку видео/презентација и прашања, обучувачот ќе ги запознае учесниците со елементите на дигитална демократија и дигитално граѓанство. Потоа, учесниците ќе работат во тим за да го идентификуваат влијанието на дигиталната технологија врз демократските процеси и да ги користат дигиталните технологии за да создадат онлајн настан за демократија со цел заемна интеграција и идна соработка на партнерите и учесниците.
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://www.un.org/en/observances/democracy-day • https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_4434
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/news/promoting-inclusive-democracy-digital-age-eu-and-denmark-launch-digital-democracy-initiative-2023-03-29_en • https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpos.2023.972802/full • https://policyreview.info/articles/analysis/digital-democracy • https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/646161/EPRS_BRI(2020)646161_EN.pdf • https://www.researchgate.net/publication/231382330_What_Is_Digital_Democracy • https://www.un.org/en/observances/democracy-day • https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_4434 • https://rm.coe.int/study-on-the-impact-of-digital-transformation-on-democracy-and-good-go/1680a3b9f9

ТЕМА 4

МОЈАТА
ЕВРОПСКА
ИДНИНА

ВОВЕД

Мојата европска иднина ги изразува своите надежи и аспирации за иднината на Балканот во рамките на поголемата европска заедница.

Вежбите и неформалните алатки имаат за цел да ги зајакнат младите луѓе помагајќи им да ги истражат нивните перспективи за нивната иднина во контекст на Европа. Во продолжение следуваат активности на тема „Мојата европска иднина“:

- Разбивање на стереотипите преку раскажување приказни
- ЕУ предизвици и игра на солидарност
- Одбор за визија за иднината на ЕУ

Овие активности се усогласуваат со сеопфатната тема „Мојата европска иднина“ преку ангажирање на младите луѓе во креативни, интерактивни и рефлексивни искуства. Раскажувањето приказни помага да се хуманизираат искуствата, играта додава елемент на забава и едукација, а визуелното претставување обезбедува опиплив и визуелен израз на индивидуалните и колективните аспирации за иднината.

Преку овие активности, младинските работници можат да одиграат клучна улога во зајакнувањето на младите поединци да ја обликуваат својата европска иднина преку промовирање на разбирањето, кршење на стереотипите, поттикнување на солидарноста и поттикнување на позитивна визија за заедничка иднина.

ТЕМА „МОЈАТА ЕВРОПСКА ИДНИНА“ бр.1

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Разбивање на стереотипите преку раскажување приказни</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Работилница</p>
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Учесниците ќе ги истакнат стереотипите и предрасудите преку споделување лични приказни. • Развивање емпатија и разбирање за различни гледишта.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	<p>60 минути</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Хартија, маркери, голем лист за цртање и прожектор
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 13-30 год.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемена свест за стереотипите и нивното влијание. • Подобрени вештини за слушање и емпатија.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групна дискусија, раскажување приказни и визуелно претставување.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Учесниците споделуваат лични приказни за искуства поврзани со стереотипите. • Создадете визуелни претстави на нивните приказни. • Вклучете се во групни дискусии за приказните и влијанието на стереотипите. 	
<p>Проценка и евалуација: Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратни информации од учесниците и групна рефлексивност

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Охрабрете ги учесниците да бидат подготвени за споделување на своите знења.
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Охрабрете ги учесниците да размислуваат за тоа како раскажувањето приказни може да доведе до поголемо разбирање.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А

ТЕМА „МОЈАТА ЕВРОПСКА ИДНИНА“ бр.2

Наслов на активноста	ЕУ предизвици и игра на солидарност
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	Игра на улоги
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истражете го концептот на солидарност во рамките на Европската унија. • Осознавање за соработката на земјите-членки на ЕУ во процесот на справување со заедничките предизвици.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	90 мин.
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Описи на сценарија на различни земји-членки на ЕУ, кои претставуваат различни предизвици.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 13-30 год.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Стекнато знаење за солидарноста и соработката со ЕУ. • Подобрени вештини за решавање проблеми и преговарање.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Игра на улоги, преговарање и групна дискусија.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел: (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Доделете им улоги на учесниците да претставуваат различни земји-членки на ЕУ кои се соочуваат со специфични предизвици. • Вклучете ги во преговори и донесување одлуки за справување со овие предизвици. • Споделување на искуства и разговор за важноста на солидарноста во ЕУ. 	

<p>Проценка и евалуација: Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратни информации од учесниците и групна рефлексивност.
<p>Забелешки од обучувачите Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Охрабрете ги учесниците да најдат заеднички став и решенија.
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедете ресурси за соработка и предизвици со ЕУ.
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EU official websites and reports.

ТЕМА „МОЈАТА ЕВРОПСКА ИДНИНА“ бр.3

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Одбор за визија за иднината на ЕУ</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Креативна работилница</p>
<p>Цели на учењето на активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активността е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Охрабрете ги учесниците да замислат како би ја опишале својата идеална иднина во рамките на Европската унија. • Промовирајте креативно мислење и размислувајте за лични аспирации.
<p>Времетраење на активността (во минути)</p>	<p>60 мин.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активността)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Списанија, ножици, лепило, постери или хартија.

<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активноста вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 13-25 год.
<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Создавање визуелен приказ на нечија визија за иднината во ЕУ. • Стекнато размислување за личните аспирации во ЕУ.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Креативност, групна дискусија и лична рефлексивност.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Учесниците создаваат визија која ја прикажува нивната идеална иднина во ЕУ. • Споделете ја нивната визија со групата и објаснете ја симболиката на нивниот избор. 	

<p>Проценка и евалуација: Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групна дискусија и саморефлексија.
<p>Забелешки од обучувачите Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Охрабрете ги учесниците да размислуваат имагинативно и да ги споделат своите соништа.
<p>Дополнителни белешки, материјали или посебни размислувања Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедете слики поврзани со ЕУ.
<p>References and Sources: If the methodology is based on established educational theories or research, cite relevant sources or references that support its design</p>	<ul style="list-style-type: none"> • N/A

ТЕМА 5

ТОЛЕРАНЦИЈА, ПРИФАЌАЊЕ И РАЗБИРАЊЕ

ВОВЕД

Толеранција, Прифаќање и Разбирање промовира толеранција, почит и разбирање на различни луѓе и култури. Оваа тема е дизајнирана да обезбеди вежби и неформални алатки насочени кон промовирање на толеранција, почит и разбирање на различни луѓе и култури. Фокусот на конкретни теми во рамките на оваа тема сугерира структуриран пристап за решавање на различните аспекти на толеранција и разбирање.

Толеранцијата вклучува препознавање и почитување на туѓите мислења, практики и разлики дури и ако тие се разликуваат од сопствените. Тоа подразбира способност да се прифати постоењето на различни перспективи без нужно да се согласи со нив.

Прифаќањето оди подалеку од толеранцијата. Тоа вклучува прифаќање и признавање на постоењето на разлики, без разлика дали се тие културни, религиозни или лични. Прифаќањето значи препознавање на вродената вредност на секој поединец, без оглед на нивните разлики.

Разбирањето вклучува стекнување увид во перспективите, искуствата и потеклото на другите. Тоа оди подалеку од признавањето на ниво на површина, со цел подлабоко разбирање на факторите кои ги обликуваат верувањата и однесувањата на луѓето.

Промовирањето на толеранција, прифаќање и разбирање е од клучно значење за поттикнување на инклузивни заедници и спречување на дискриминација или предрасуди. Во овој прирачник се претставени следните активности кои се вклучени во темата „Толеранција, прифаќање и разбирање“:

- Балканска визија
- Градење мостови за изразување благодарност
- Кафе бар: место на спој на култура - Светско искуство

Овие активности се дизајнирани да промовираат културно разбирање и толеранција меѓу младите луѓе и нивната цел е да создадат простор за дијалог, меѓусебно разбирање и вреднување на различните култури. Тие им обезбедуваат на младинските работници алатки и методологии за решавање на прашањата поврзани со толеранцијата и прифаќањето на креативен и интерактивен начин. Важно е да се знае дека успехот на овие активности често зависи од вештините на обучувачите и од подготвеноста на учесниците отворено да се вклучат меѓу себе.

ТЕМА „ТОЛЕРАНЦИЈА, ПРИФАЌАЊЕ И РАЗБИРАЊЕ“ бр.1

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Балканска визија</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Работилница за истражување на благодарност</p>
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Цел: Да се поттикне толеранцијата и разбирањето меѓу балканската младина преку истражување и ценење на позитивните аспекти на нивните различни култури преку пристапот за истражување на благодарност.</p> <p>Цели на учење:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идентификувајте и ценете ги уникатните силни страни и позитивните аспекти на балканските култури. • Негувајте чувство на толеранција со фокусирање на заедничките вредности и позитивните искуства. • Подобрете ги вештините за комуникација и соработка во рамките на разновидна балканска група.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	<p>180 мин (3 часа)</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Флип чарт или табла • Маркери и стикери • Големи хартиени листови или постери • Ознаки со имиња со знамиња на држави • Тајмер
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади на возраст од 18-30 години, 25 учесници (5 учесници по земја). • Не е потребно претходно знаење или искуство.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемена свест и вреднување на позитивните аспекти на балканската културна различност. • Подобрени вештини за комуникација и соработка меѓу младите од Балканот. • Зајакнато чувство за поврзаност и разбирање во рамките на балканската заедница.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истражување за благодарност. • Дискусии во мали групи. • Креативно изразување.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>1. Вовед (20 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поздрав до учесниците и воведување на концептот благодарност. • Прикажување видео клипови кои го истакнуваат културното богатство на Балканот. • Разговор за клучните точки од написите, поставувајќи го контекстот за работилницата. <p>2. Различност во групите (5 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нагласете ја важноста на различните перспективи во секоја група, земајќи ги предвид факторите како што се националноста, пол, интерес и потекло. <p>3. Фаза на откривање (45 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поделете ги учесниците во мали групи од по пет, со тоа што секоја група да биде составена од различна националност. • Поттикнете ја секоја група да сподели позитивни искуства поврзани со културните разлики на Балканот и да споделат свои размислувања за тоа кои јаки страни и квалитети ги ценат во своите култури. • Групите користат табели или големи листови хартија за да ги внесат своите вивувања, нагласувајќи ги силните страни и позитивните придонеси. 	

4. Фаза на соништа (45 минути):

- Прикажете уште едно кратко видео или презентирајте студии на случај кои ги нагласуваат позитивните резултати од соработката меѓу балканските млади.
- Секоја група замислува идеална иднина каде што се слави и разбира балканската културна различност.
- Учесниците дискутираат и визуелизираат кои активности и ставови придонесуваат за оваа позитивна иднина.
- Поттикнете ја креативноста, како цртање или визуелно претставување на нивната визија.
- Охрабрете ги сите групи да ги претстават своите идеи и перспективи.

5. Фаза на дизајнирање (40 минути):

- Групите ги споделуваат своите визии во конкретни идеи и чекори за акција.
- Презентирајте дополнителни студии на случај кои ги истакнуваат успешните иницијативи кои промовираат толеранција и разбирање меѓу балканските млади.
- Секоја група подготвува кратка презентација за да ја сподели својата визија.
- Вклучете тајмер при активностите.

6. Интерактивни елементи (10 минути):

- Вклучете интерактивни елементи за време на презентациите, како што се сесии за прашања и одговори, за да поттикнете активно ангажирање и подлабоко разбирање.

7. Споделување и размислување (30 минути):

- Секоја група ја презентира својата визија и чекори за акција пред целата група.
- Обезбедете детална дискусија за заедничките теми и вредности идентификувани за време на активноста.
- Дискутирајте за резултатите од студиите на случај и како тие можат да се применат во ситуации од реалниот свет.
- Охрабрете ги учесниците да размислуваат за тоа како споделените позитивни аспекти можат да придонесат за толеранција и разбирање.

8. Интеграција и завршување на сесијата (20 минути):

- Краток осврт од работилницата.
- Нагласете ја важноста од инкорпорирање на позитивните аспекти на разликите во културата на Балканот во секојдневните интеракции.
- Обезбедете ресурси за понатамошно истражување и тековно учење.
- Охрабрете ги учесниците да користат литература за истражување.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Соберете повратни информации од учесниците преку структурирана сесија за размислување.
- Оценете го богатството и креативноста на визиите презентирани од секоја група.
- Техника на социометриска линија.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности.

Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.

Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

- Охрабрете ги обучувачите активно да учествуваат во дискусии, истовремено обезбедувајќи дека тие нема да доминираат во разговорот. Тие водат и помагаат, дозволувајќи им на учесниците да ги водат дискусиите. Негувајте отворена и инклузивна атмосфера каде што сите гласови се вреднуваат.

Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања

Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;

Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.

- Размислете за создавање визуелна претстава на споделените визији за прикажување за време и по работилницата.
- Истражете ги можностите за последователни активности, како што се проекти за соработка или тековни дијалози.

Користена литература и извори:

Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн

- Cooperrider, D. L., & Whitney, D. (2005). *Appreciative Inquiry: A Positive Revolution in Change*. Berrett-Koehler Publishers.
- Cox, T. (1994). *Cultural Diversity in Organizations: Theory, Research, and Practice*. Berrett-Koehler Publishers.
- Chua, E. G. (1987). Conflict resolution styles in low- and high- context cultures. *Communication Research Reports*, 4(1), 32-37.
- Hofstede, G. (1980). *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*. Sage Publications.
- Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(6), 697-712.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2015). *Global Education Monitoring Report: Education for All 2000-2015: Achievements and Challenges*.
- *Journal of Cross-Cultural Psychology*.
- *International Journal of Intercultural Relations*.
- The Hofstede Centre. (<https://www.hofstede-insights.com/>)
- Cultural Intelligence Center. <https://www.culturalq.com/>
- Gudykunst, W. B., & Nishida, T. (2001). Anxiety, uncertainty, and perceived effectiveness of communication across relationships and cultures, *International Journal of Intercultural Relations*, 25 (1), 2001, p. 55-71.
- Hammond, S. A., & Royal, C. (1998). *Lessons from the field: Applying Appreciative Inquiry (Revised Edition)*. Thin Book Publishing.
- Srivastava, S., Cooperrider, D. L., & Associates. (1990). *Appreciative Management and Leadership: The Power of Positive Thought and Action in Organizations*. Jossey-Bass.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.

ТЕМА „ТОЛЕРАНЦИЈА, ПРИФАЌАЊЕ И РАЗБИРАЊЕ“ бр.2

Наслов на активноста	Градење мостови за изразување благодарност
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	Рапотилница за изразување благодарност
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Цел: Да се негува толеранција и разбирање преку истражување и ценење на позитивните аспекти на културната разновидност преку пристапот на Истражување за благодарност.</p> <p>Цели на учење:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се идентификуваат и ценат силните страни и позитивните аспекти на различните култури, демонстрирани преку групни презентации. • Да се поттикне чувството на толеранција преку фокусирање на споделените вредности и искуства во дискусии во мали групи. • Да се подобрат вештините за комуникација и соработка во рамките на мултикултурна група, прикажани за време на активност.
Времетраење на активност (во минути)	3 часа
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Флип чарт или табла • Маркери и стикери • Големи хартиени листови или постери • Ознаки со имиња со знамиња на држави • Тајмер
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади на возраст од 18-30 години, 25 учесници (5 учесници по земја). • Не е потребно претходно знаење или искуство.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемена свест и вреднување на позитивните аспекти на културната различност. • Подобрени вештини за комуникација и соработка. • Зајакнато чувство за поврзаност и разбирање меѓу учесниците.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Истражување за благодарност. • Дискусии во мали групи. • Креативно изразување.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел; (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>1. Вовед (20 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поздрав до учесниците и воведување на концептот благодарност. • Прикажување видео клипови кои го истакнуваат културното богатство на Балканот. • Разговор за клучните точки од написите, поставувајќи го контекстот за работилницата. <p>2. Различност во групите (5 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нагласете ја важноста на различните перспективи во секоја група, земајќи ги предвид факторите како што се националноста, пол, интерес и потекло. <p>3. Фаза на откривање (45 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поделете ги учесниците во мали групи од по пет, со тоа што секоја група да биде составена од различна националност. • Поттикнете ја секоја група да сподели позитивни искуства поврзани со културните разлики на Балканот и да споделат свои размислувања за тоа кои јаки страни и квалитети ги ценат во своите култури. • Групите користат табели или големи листови хартија за да ги внесат своите вивувања, нагласувајќи ги силните страни и позитивните придонеси. 	

4. Фаза на соништа (45 минути):

- Прикажете уште едно кратко видео или презентирајте студии на случај кои ги нагласуваат позитивните резултати од соработката меѓу балканските млади.
- Секоја група замислува идеална иднина каде што се слави и разбира балканската културна различност.
- Учесниците дискутираат и визуелизираат кои активности и ставови придонесуваат за оваа позитивна иднина.
- Поттикнете ја креативноста, како цртање или визуелно претставување на нивната визија.
- Охрабрете ги сите групи да ги претстават своите идеи и перспективи.

5. Фаза на дизајнирање (40 минути):

- Групите ги споделуваат своите визии во конкретни идеи и чекори за акција.
- Презентирајте дополнителни студии на случај кои ги истакнуваат успешните иницијативи кои промовираат толеранција и разбирање меѓу балканските млади.
- Секоја група подготвува кратка презентација за да ја сподели својата визија.
- Вклучете тајмер при активностите.

6. Интерактивни елементи (10 минути):

- Вклучете интерактивни елементи за време на презентациите, како што се сесии за прашања и одговори, за да поттикнете активно ангажирање и подлабоко разбирање.

7. Споделување и размислување (30 минути):

- Секоја група ја презентира својата визија и чекори за акција пред целата група.
- Обезбедете детална дискусија за заедничките теми и вредности идентификувани за време на активноста.
- Дискутирајте за резултатите од студиите на случај и како тие можат да се применат во ситуации од реалниот свет.
- Охрабрете ги учесниците да размислуваат за тоа како споделените позитивни аспекти можат да придонесат за толеранција и разбирање.

8. Интеграција и завршување на сесијата (20 минути):

- Краток осврт од работилницата.
- Нагласете ја важноста од инкорпорирање на позитивните аспекти на разликите во културата на Балканот во секојдневните интеракции.
- Обезбедете ресурси за понатамошно истражување и тековно учење.
- Охрабрете ги учесниците да користат литература за истражување.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Соберете повратни информации од учесниците преку структурирана сесија за размислување.
- Оценете ја креативноста на учесниците преку нивните презентации од секоја група.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обучувачите треба да поттикнат позитивен став и конструктивни дискусии. • Погрижете се сите учесници да имаат можност да придонесат во дискусиите. • Бидете флексибилни и дозволете креативност за време на процесот на споделување.
<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Размислете за визуелно претставување за време и по работилницата. • Истражете ги можностите за последователни активности, како што се проекти за соработка или тековни дијалози.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cooperrider, D. L., & Whitney, D. (2005). <i>Appreciative Inquiry: A Positive Revolution in Change</i>. Berrett-Koehler Publishers. • Cox, T. (1994). <i>Cultural Diversity in Organizations: Theory, Research, and Practice</i>. Berrett-Koehler Publishers. • Chua, E. G. (1987). Conflict resolution styles in low- and high- context cultures. <i>Communication Research Reports</i>, 4(1), 32-37. • Hofstede, G. (1980). <i>Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values</i>. Sage Publications. • Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. <i>International Journal of Intercultural Relations</i>, 29(6), 697-712. • United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2015). <i>Global Education Monitoring Report: Education for All 2000-2015: Achievements and Challenges</i>. • <i>Journal of Cross-Cultural Psychology</i>. • <i>International Journal of Intercultural Relations</i>. • The Hofstede Centre. (https://www.hofstede-insights.com/) • Cultural Intelligence Center. (https://www.culturalq.com/) • Gudykunst, W. B., & Nishida, T. (2001). Anxiety, uncertainty, and perceived effectiveness of communication across relationships and cultures. <i>International Journal of Intercultural Relations</i>, 25 (1), 2001, p. 55-71. • Hammond, S. A., & Royal, C. (1998). <i>Lessons from the field: Applying Appreciative Inquiry (Revised Edition)</i>. Thin Book Publishing. • Srivastava, S., Cooperrider, D. L., & Associates. (1990). <i>Appreciative Management and Leadership: The Power of Positive Thought and Action in Organizations</i>. Jossey-Bass.

ТЕМА „ТОЛЕРАНЦИЈА, ПРИФАЌАЊЕ И РАЗБИРАЊЕ“ бр.3

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Кафе бар: место на спој на култура - Светско искуство</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Светско искуство</p>
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Цел: Да се промовира толеранција, прифаќање и разбирање меѓу младите од Турција, Романија, Бугарија, Србија, Грција и Македонија преку отворен и конструктивен дијалог.</p> <p>Цели на учење:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стекнување на продлабочено знаење за меѓусебното културно потекло преку дискусии. • Негување на чувство на прифаќање и толеранција за различни перспективи. • Совладување на вештини за комуникација и соработка во мултикултурен амбиент.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	<p>120 мин.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Масите и столовите се наредени исто ккао што изгледаат и во кафе барво и поставени се знамиња или симболи што ја претставуваат секоја од земјите. • Хартиени покривки за маса и маркери за учесниците да пишуваат и цртаат. • Флип чарт • Стикери за учесниците да ги запишат своите мисли за време на активност. • Користете тајмер или свонче.

<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активноста вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади на возраст од 18-25 години, големина на група од 20-40. • Не е потребно претходно знаење или искуство.
<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемена свест и вреднување на позитивните аспекти на културната различност. • Подобрени вештини за комуникација и соработка. • Зајакнато чувство за поврзаност и разбирање меѓу учесниците.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Стил на Кафе-бар. • Дискусии.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Подготовка (15 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Создадете простор кој наликува на кафе бар. • На масите ставете знамиња или симболи што ја претставуваат секоја земја. • Накратко дадете вовед нагласувајќи ја важноста на дијалогот со почит 	

Дел 1 - Толеранција (30 минути):

- Учесниците ја претставуваат својата земја.
- За секоја група/земја има обучувач и специфична тема поврзана со толеранција.
- Обучувачите може да ги водат дискусиите за културните практики поврзани за толеранција или да споделат свои лични искуства.
- Учесниците пишуваат и цртаат свои сознанија за претходно споменатото.

Дел 2 - Прифаќање (30 минути):

- Учесниците продолжуваат да ротираат ротираат.
- Обучувачите водат дискусии, истражуваат и промовираат.
- Учесниците споделуваат лични искуства или конкретни примери..
- Охрабрете ги учесниците да размислат како може да се поттикне прифаќањето во различни заедници.

Дел 3 - Разбирање (30 минути):

- Учесниците продолжуваат да ротираат.
- Обучувачите водат дискусии за разбирање, фокусирајќи се на важноста на културното разбирање и предизвиците со кои се соочуваат.
- Учесниците споделуваат начини на кои можат да придонесат за подобро разбирање.
- Поттикнете размислувања за тоа како разбирањето може да доведе до поголем резултат.

Размислување (15 минути):

- Повторно се собираат во една голема група.
- Обучувачите ги сумираат своите сознанија и ги претставуваат на флип-чарт.
- Понатаму, се дискутира за стекнатото знаење.
- И за крај, заклучни согледувања за поголема свест во однос на промовирање толеранција, прифаќање и разбирање.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Споделете кратка анкета за да добиете повратни информации од учесниците за искуството на World Cafe.
- Поттикнете ги учесниците да ги споделат своите лични информации за време на сесијата за размислување.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.</p> <p>Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Внимавајте на јазичните разлики и имајте јасна комуникација. • Негувајте инклузивна атмосфера во текот на дискусиите. • Обучувачите треба активно да слушаат и да ги водат дискусиите без да наметнуваат свои размислувања.
<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедете ресурси за понатамошно истражување за толеранција, прифаќање и разбирање. • Размислете за организирање на последователни активности, како што е колаборативен проект или културна размена, продолжувајќи го дијалогот меѓу учесниците.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brown, J., & Isaacs, D. (2005). <i>The World Cafe: Shaping Our Futures Through Conversations That Matter</i>, Berrett-Koehler Publishers. • Gudykunst, W. B. (2012). <i>Bridging Differences: Effective Intergroup Communication (Interpersonal Communication Texts)</i>. Sage Publications.

ТЕМА 6

ДОБРОСОСЕДСТВО

ВОВЕД

Добрососедство прикажува примери како што се дела на љубезност, волонтерска работа или настани во заедницата што ги зближуваат луѓето. „Добрососедство“ се однесува на позитивни односи и интеракции меѓу соседите, негување чувство на заедница и взаемна поддршка. Активностите за младински работници п вклучуваат:

- Уривање на невидливите фасади- работилница за меѓукултурен дијалог
- Одење една милја во моите чевли
- Историски настани и нивна перцепција
- Пристапување во ЕУ: перспективи и предизвици

Активностите наведени во оваа тема се дизајнирани да промовираат разбирање, дијалог и соработка меѓу младите, со фокус на поттикнување позитивни односи и добрососедство.

Овие активности колективно обезбедуваат платформа за младинските работници да се вклучат со младите луѓе во дискусии и искуства кои промовираат емпатија, културно разбирање и свесност за историски и современи прашања. Се чини дека сеопфатната тема е создавање простор за дијалог и учење што придонесува за градење позитивни односи и поттикнување добрососедство меѓу различните заедници.

ТЕМА „ДОБРОСОСЕДСТВО“ бр.1

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Уривање на невидливите фасади: работилница за меѓукултурен дијалог</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Работилница</p>
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оваа работилница има за цел да изгради доверба и разбирање меѓу учесниците од различно етничко/национално/културно потекло.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	<p>120 мин.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опрема за презентација (ако е достапна), хартија, флип-чарт, маркери, материјали за пишување за учесниците.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 год.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се поттикне отвореност, комуникација и разбирање меѓу различните етнички/национални/културни средини на Балканот. • Подобрени вештини за решавање проблеми и преговарање.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Кршач на мраз, презентации, дискусии, лични размислувања.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>1. Вовед и кршач на мраз (60-90 минути): Започнете со вовед и споделување на искуства од страна на учесниците во група.</p> <p>2.Споделување информации за својата култура (90-120 минути): Поделете ги учесниците во групи врз основа на нивното етничко/национално/културно потекло. Секоја група ќе разговара за клучните аспекти на нивната култура и традиции, вклучувајќи музика, храна, приказни, празници, обичаи итн. Секоја група потоа ќе презентира .</p> <p>3. Вежба „Невидливи фасади“ (120-180 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Список на заблуди (60 минути): Учесниците ќе продолжат да работат во постоечките групи за заблуди или стереотипи кои други националности може да ги имаат за нив. Тие ќе бидат напишани на флип-чарт. • Откривање и разоткривање (60-120 минути): Секоја група ќе ги разоткрие заблудите. Групата која презентира, исто така, треба да се вклучи со прашања и коментари од учесници надвор од нивната група. 	

4. Отворена дискусија и размислување (90-120 минути):

- **Групна дискусија:** Прашањата може да вклучуваат: Какво е чувството да споделите заблуди за вашата група? Дали некоја од заблудите или разоткривањето ве изненади? Како можеме да го примениме она што го научивме денес во нашиот секојдневен живот?
- **Лична рефлексивност:** На крајот, замолете го секој учесник да сподели нешто што планира да го промени во своето однесување или нешто што го научил за културата од работилницата.

5. Завршување на работилницата (15-30 минути): За крај, заблагодарете се за учеството на учесниците, споменете ги клучните согледувања и наведете детали за сите претстојни поврзани настани или можности за понатамошна интеракција.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Повратни информации од учесниците и групна рефлексивност.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности.

Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.

Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

Обучувачите ги замолуваат учесниците да споделат за нивната култура и традиции. Потоа, тие можат да ги вклучат учесниците во вежби кои ги демонстрираат негативните ефекти на стереотипите, на пример, вежбата „Невидливи фасади“ во која учесниците споделуваат заеднички заблуди за нивната група, а потоа и за реалноста, за да ги променат лажните верувања.

<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Комплексноста на интеркултурната комуникација може да се проучи во литературата како „Меѓукултурна комуникација: Каде бевме, каде одиме...“. Овде, можете да најдете корисни перспективи за историјата на дисциплината и клучните истражувачки области: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/22041451.2015.1042422

ТЕМА „ДОБРОСОСЕДСТВО“ бр.2

Наслов на активноста	Одете една милја во моите чевли
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Игра на улоги</p> <ul style="list-style-type: none"> • Главната цел на оваа игра на улоги е да поттикне разбирање, културно разновиден дијалог и емпатија меѓу учесниците, овозможувајќи им активно да се соочат со стереотипите и заблудите за различни култури. • Оваа вежба за играње улоги би ги сместила учесниците во едно секојдневно сценарио кое претставува заеднички прашања или заблуди со кои се соочуваат различните етникуми на Балканот.
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се изгради разбирање за различните балкански култури преку интерактивна работилница. • Да обезбедиме искуство од прва рака за предизвиците и сложеноста на етничките групи на Балканот. • Да се разоткријат стереотипите и заблудите за различните етнички култури. • Да се поттикне дијалог, со акцент на подобрени меѓукултурни односи.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	240 мин
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опис на сценарија за секоја група.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 год.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Резултатот од оваа активност е да се поттикне емпатија, вештини за истражување и темелно разбирање на различни култури, овозможувајќи им на учесниците да се соочат со сопствените стереотипи или заблуди.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Игра на улоги, преговарање и групна дискусија, дебрифинг.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Агенда и инструкции: 1. Поделете ги учесниците во мали групи. На секоја група доделете различен етнички/национален/културен идентитет од Балканот. Потоа, учесниците ќе имаат за задача да истражуваат за нивната доделена култура, вклучувајќи ги социјалните, политичките и економските аспекти. Секоја група има добиено сценарио за одредена култура. (90 мин.)</p> <p>Сценарија за секоја национална група:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бугарски: Семејно обединување каде постарите и помладите генерации разговараат за транзицијата од комунизмот во денешна демократска Бугарија. • Српски: Група пријатели се собираат на спортски настан и разговараат за предизвиците на држењето до традиционалните вредности додека се прилагодуваат на современите европски норми. • Романски: Разговор на вечера за уникатната култура на Романија и како говорител на латински јазик во словенскиот јазичен пејзаж и за искуствата и борбите на Романија во интеграцијата во ЕУ. 	

- Грчки: Сценарио за кафуле каде младите и постарите локални жители разговараат за ефектите од економската криза и влијанието врз културните и општествените аспекти на животот во Грција.
- Турски: Состанок во градското собрание на кој граѓаните дебатираат за уникатната позиција на Турција во Европа и Азија, разговарајќи за прашањата и перцепциите на културниот идентитет.
- Северномакедонски: Ситуација во училищата во која се вклучени и етнички Албанци и ученици Македонци кои разговараат за нивната заедничка историја, неодамнешната контроверзност за промена на името.

Улоги:

Учесниците во секоја група добиваат индивидуални улоги:

- **Говорник:** Говорникот ја презема водечката улога во започнувањето и водењето на разговорот/ дискусијата.
- **Слушател:** Слушателот ја поттикнува дискусијата, дава коментари и реагира на разговорот.
- **Набљудувач:** Набљудувачот ги набљудува интеракциите и дава повратни информации, како за самата интеракција, така и за тоа колку задоволително нивниот тим ја претставува нивната доделена култура.

2. Игра на улоги: (90 мин.)

- Секоја група го претставува своето сценарио пред останатите учесници. Станува збор за претстава од „реалниот живот“, затоа применетесоодветна облека и друго за сето тоа да изгледа реално и впечатливо.

3. Дебрифинг: (60 мин.)

- Од суштинско значење е учесниците да се водат низ процес на саморефлексија, давајќи им шанса да ги изразат своите чувства, перцепции и учење. Прашајте ги дали/како ситуациите од реалниот живот влијаеле на нивните улоги и дали биле принудени да ги преиспитаат сите стереотипи или заблуди што ги имале порано. Овој пристап помага да се создаде средина за искрен дијалог и емпатија.
- Прашањата што треба да се дискутираат:
- Колку добро мислите дека вашата група ја претставуваше доделената култура?
- Со какви предрасуди или стереотипи наидовте за време на вашето истражување или играње улоги?
- Како се чувствувавте кога ја игравте улогата и се вклучивте во една чувствителна тема?
- Дали играта на улоги ја промени вашата перцепција за луѓето од културата што ја претставувавте?

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Повратни информации од учесниците и групна рефлексија.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://karlkapp.com/walk-mile-in-my-shoes-games-let-you-do/ • https://medium.com/walk-a-mile-in-her-shoes/tagged/roleplaying-game • https://www.educatemagis.org/blogs/lesson-plans-for-walk-a-mile-in-my-shoes-refugee-simulation/ • https://d2s3n99uw51hng.cloudfront.net/static/C1C_L3_Empathy_Walk%20a%20Mile%20in%20My%20Shoes_Activity%20Handout.pdf • https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/tool/walk-a-mile-in-my-shoes.1862/ • https://www.lessonplanet.com/search?keywords=walk+a+mile+in+my+shoes

ТЕМА „ДОБРОСОСЕДСТВО“ бр.3

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Историски настани и нивната перцепција</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Игра на улоги: Во оваа тема, сценариото се однесува околу дискусија каде пријатели од различно балканско потекло се среќаваат на повторна вечера по неколку години не видени. Дискутирањето за историските настани што влијаеле на меѓусебните заедници и како тоа ги обликува нивните сегашни животни околности може да биде и чувствителна, но и просветителска тема за сите учесници. Главната цел на оваа игра на улоги е да поттикне продлабочен дијалог за историските настани и да генерира пошироко разбирање за тоа како настаните ги обликувале различните балкански заедници и нивните сегашни животни околности.</p>
<p>Цели на учењето на активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активността е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се поттикне искрен дијалог за историјата на балканскиот регион и влијанието врз сегашните животи. • Да се разберат различните историски искуства и перспективи на различни балкански заедници. • Да се развие емпатија меѓу учесниците од различни културни средини. • Да се соочи и да ги оспори историските заблуди или недоразбирања.
<p>Времетраење на активността (во минути)</p>	<p>240 мин</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активността)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активността вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 год.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ова сценарио им овозможува на учесниците да ги истражат нивните историски предрасуди, обезбедува историско образование и може да изградат емпатија меѓу различните култури на Балканот.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Играње улоги, преговарање и групна дискусија, дебрифинг.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Агенда и инструкции:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед (15 минути): Појаснете ги целите на техниката игра на улоги. Нагласете ја потребата за почит и разбирање додека учесниците ќе разговараат за чувствителни историски прашања. 2. Доделување улоги (15 минути): Поделете ги учесниците во групи според нивниот идентитет (бугарски, српски, романски, грчки, турски, северномакедонски) и споделете ги улогите. 3. Време на подготовка (60 минути): Дајте им време на групите учесници да ја истражат нивната доделена културна историја, главните настани и нивното влијание. 4. Игра на улоги (90 мин): Секоја група го прикажува својот историски разговор. Охрабрете ги учесниците да употребат дополнителни материјали или облека. 5. Дебрифинг (60 минути): Овозможете групна дискусија и размислување по примената на техниката игра на улоги. <p>Улоги во секоја група:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Говорник: Оваа личност ја презема водечката улога во започнување на разговор за историски настани и нивното влијание врз нивната етничка заедница. Учесникот треба да ги прикаже емоциите, знаењето и перспективите поврзани со нивниот идентитет, правејќи го разговорот што е можно пореален. 	

- **Слушател:** Оваа личност ќе даде одговор според свое видување, споделувајќи сличности и разлики.
- **Набљудувач:** Набљудува учество, реакции, дијалог и јазик на тело на говорникот ккао и сублимирање за интеракцијата и презентираниите историски перспективи.

Играње на улоги: Секоја група го прикажува своето сценарио пред другите. Тоа е претстава од „реалниот живот“, затоа поттикнете соодветен декор, облека и реквизити за сценариото изгледа пореално.

Дебрифинг: Побарајте од групите да ги споделат своите ставови и искуства. Дискутирајте дали играта на улоги ги промени постојните перцепции за другите култури, нивните историски борби и воопшто, за сложеноста на балканската историја. Поттикнете ја искреноста и споделувањето на емоциите за време на примеана на техниката играта на улоги.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Повратни информации од учесниците и групна рефлексција.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

- Н/А

<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.historicalroleplay.com/ • https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Historical_role-playing_games • https://www.gametracker.rs/server_info/45.140.143.106:7777/

ТЕМА „ДОБРОСОСЕДСТВО“ бр.4

Наслов на активноста	Пристапување во ЕУ: перспективи и предизвици
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Игра на улоги Фокусот е ставен на дискусии меѓу пријатели од различно потекло - некои од земји членки на ЕУ, а други од балканските земји кои се стремат да влезат во ЕУ. Водени од целта и целите на сценариото, оваа игра на улоги е дизајнирана да обезбеди опфатна перспектива за ЕУ, поттикнувајќи взаемно почитување и разбирање меѓу учесниците.</p>
<p>Цели на учењето на активностата Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активностата е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се поттикне искрена комуникација за реалноста, предностите и обврските да се биде членка на ЕУ. • Да разбереме со какви надежи, грижи и пречки се соочуваат земјите кои се стремат да се приклучат на ЕУ. • Да се споделуваат идеи и искуства кои би можеле да доведат до поголемо разбирање и соработка меѓу поединци од различни европски земји.
Времетраење на активностата (во минути)	240 мин.
Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активностата)	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активностата вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 год.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Главните резултати од оваа игра на улоги е да се стимулира дијалог за различните перспективи и тешкотиите поврзани со пристапување во ЕУ, поттикнувајќи заемно разбирање и емпатија меѓу учесниците од земјите-членки на ЕУ и потенцијалните земји.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Игра на улоги, преговарање, групна дискусија, дебрифинг.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Агенда и инструкции:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вовед (15 минути): Започнете со краток вовед за примарната цел и основните правила на примената на техниката игра на улоги. Нагласете ја важноста на почитувањето, со оглед на тоа дека станува збор за чувствителна тема. 2. Доделување улоги (15 минути): секој учесник добива соодветна улога. 3. Време на подготовка (60 минути): Дајте им одредено време на учесниците да ги истражат нивните улоги и да се подготват за техниката играње на улоги. 4. Играње на улоги (90 минути): Учесниците го претставуваат своето сценарио според нивните доделени улоги. 5. Дебрифинг (60 минути): Учесниците размислуваат за нивните постапки, разговор и неговите резултати. <p>Улоги:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Говорник: Учесник од претходна земја-членка на ЕУ кој споделува искуства за членството во ЕУ. • Слушател: Учесник од балканска земја која претендира да се приклучи на ЕУ, реагира на споделените искуства и ја презентира својата перспектива на процесот на пристапување. • Набљудувач: Го следи дијалогот и однесувањето на учесниците и промовира понатамошна дискусија преку одредени прашања. 	

Играње на улоги: Секој учесник ги извршува своите соодветни улоги. Говорникот споделува искуства додека слушателот ја презентира својата перспектива. Набљудувачот ги евидентира интеракциите и подготвува прашања за сесијата за дебрифинг.

Дебриф: Охрабрете ги учесниците да ги споделат своите чувства за техниката игра на улоги. Разговарајте за тоа што научиле за ЕУ, и предизвиците на потенцијалните земји-членки. Прашајте ги дали нивните перцепции се поразлични или дали стекнале нови сознанија за Европската унија и процесот на пристапување.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Повратни информации од учесниците и групна рефлексција.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

- Н/А

<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_en • https://biepag.eu/ • http://europa.ba/?lang=en • https://www.springer.com/gp/book/9783319895141 • https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/jcms.12473 • https://www.ceps.eu/

ТЕМА 7

ЗАБАВЕН БАЛКАН

ВОВЕД

Забавен Балкан промовира хумористични или необични традиции или обичаи кои се единствени за Балканот. Важно е да се пристапи на културниот хумор со чувствителност и почит. Постојат некои традиции и обичаи на Балканот кои можат да се сфатат како хумористични или уникатни. Имајте на ум дека хуморот е субјективен, а она што може да биде смешно за една личност може поразлично да се протолкува од друга личност. Во продолжение следат неколку активности од балканската култура за да млади лица би можеле да ги искористат, но да бидат забавни или карактеристични:

- Премостување на балканскиот фестивал
- Презентирање на хумор преку традиционални носии на балканските земји
- Балканска вечер на хумор
- Смеа преку граници: работилница за забавна балканска комедија
- Балканска комична вечер
- Балкански натпревар на шеги

Станува збор за креативни и активни идеи за активности коишто младинските работници би можеле да ги вклучат за промовирање на смислата за хумор и културно разбирање на Балканот.

Овие активности, не само што промовираат хумор и смеа, туку служат и како ефективни средства за културна размена и разбирање. Тие ги охрабруваат учесниците да ја истражат и почитуваат балканската култура истовремено негувајќи ја поврзаност меѓу младите од различно потекло.

ТЕМА „ЗАБАВЕН БАЛКАН“ бр.1

Наслов на активноста	Премостување на балканскиот фестивал
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Настан Фестивалот „Премостување на Балканот“ е еднодневен настан кој има за цел да ги прослави уникатните култури, традиции и таленти на балканските земји, истовремено поттикнувајќи чувство на единство, разбирање и пријателство меѓу нивните различни популации. Фестивалот вклучува различни активности, работилници, штандови со храна и перформанси кои го истакнуваат најдоброто што секоја земја може да го понуди, овозможувајќи им на луѓето да се поврзат и да научат за културите на едни со други.</p>
<p>Цели на учењето на активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активността е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се промовира разбирањето и вреднувањето на различните култури, традиции и таленти на балканските земји. • Да се поттикне чувството на пријателство, единство и меѓусебно почитување меѓу населението. • Да се понуди платформа за прикажување на уникатноста на секоја земја. • Да се олесни меѓукултурното учење преку вклучување во различни активности и работилници.
<p>Времетраење на активността (во минути)</p>	<p>120 мин.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активността)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Реквизити и ресурси за различни културни претстави и работилници. • Простории наменети за различни активности, работилници, сцени за изведба и штандови со храна. • Културни артефакти, занаети или предмети од различни земји за да се покаже нивната уникатност. • Состојки на храна за приготвување традиционални јадења од страна на балканските земји. • Аудио, осветлување и визуелна опрема за презентации, говори и изведби.

<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активноста вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 год.
<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подобрено знаење и вреднување на различните култури присутни на Балканот. • Зајакнати комуникациски вештини и културни компетенции поради интеракција со луѓе од различно потекло. • Зголемено разбирање за важноста на единството и почитувањето во мултикултурните општества. • Практично искуство во вклучување на активности и традиции на различни балкански култури.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Работилници и интерактивни сесии • Раскажување приказни - традиционални приказни, историја и фолклор за едукација на присутните. • Изведби во живо - танц, музика, драма и други уметнички презентации во живо за да се пренесат културата. • Изложби за храна и занаети - тезги со храна и изложба за занаетчиство за да се истакнат кулинарските и занаетчиските вештини вообичаени за балканските земји. • Визуелен приказ: искористете ги визуелните артефакти, традиционалната облека и симболите за да ја нагласите уникатноста на секоја култура. • Панел дискусии и дебати: Организирајте разговори и дискусии за поттикнување дијалог за сличностите и разликите меѓу балканските култури.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	

Агенда:

- 1. Свечено отворање (09:00 - 9:30 часот):** Започнете го настанот со претсавување на традиционални носии, музика и танц од секоја балканска земја учесничка, покажувајќи го единството во различноста.
- 2. Работилници (10:00 - 12:00 часот):** Понудете повеќе паралелни работилници, овозможувајќи им на учесниците да научат и искушат различни аспекти на балканската култура (на пр. традиционални танци, занаети, готвење, народни приказни и историја). Охрабрете ги сите да присуствуваат на барем една работилница од друга балканска земја.
- 3. Балкански базар (12:00 - 14:00):** Поставете штандови од секоја земја со традиционална храна, ракотворби и сувенири, овозможувајќи им на учесниците да вкусат и купат предмети што го прикажуваат богатото културно наследство на секоја балканска нација.
- 4. Сесија за градење мост (14:30 - 16:00 часот):** Организирајте интерактивна групна активност која поттикнува тимска работа и соработка меѓу учесниците од различни земји, како што е колаборативен уметнички проект што симболизира единство или игра за градење тим. Целта е да се создадат врски меѓу учесниците, притоа нагласувајќи ја важноста да се работи заедно и покрај разликите.
- 5. Различни изведби (16:30 - 18:30):** Поканете ги изведувачите од секоја земја учесничка да ги покажат своите таленти, вклучувајќи традиционална музика, танц, поетски читања или кратки театарски дела, прикажувајќи го богатото културно наследство на Балканот.
- 6. Свечено затворање (19:00 - 20:00 часот):** Завршете го настанот со заеднички настап во кој ќе бидат вклучени сите земји, симболизирајќи го единството и хармонијата на балканските народи. Може да стане збор за специјално композирана песна, колаборативна танцова фузија или церемонија која комбинира елементи од традициите на секоја земја.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Повратни информации од учесниците: По завршувањето на настанот, соберете повратни информации од присутните и учесниците. Сето тоа ќе помогне да се процени ефективностa на различните методи и нивното влијание, што ќе доведе до континуирано подобрување во идните настани.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Активности за културна размена: Охрабрете ги присутните да споделат елементи од сопствената култура. • Вмрежување и интеграција: Обезбедете простори и можности за присутните да се мешаат, да се вмрежуваат и да формираат врски, подобрувајќи го чувството за заедница и единство. • Употреба на дигитални платформи: Користете онлајн платформи и социјални медиуми за да допрете до пошироката публика. Преносот во живо на изведбите, онлајн виртуелна уметничка галерија или промоција на социјалните медиуми може да помогне да се создаде поинклузивен фестивал.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • https://thebalkandanceproject.com/ • http://www.etnofilm.org/?language=eng • https://www.thespruceeats.com/cuisine-of-the-balkans-4125941 • https://www.amazon.com/Balkan-Traditional-Witchcraft-Radomir-Ristic/dp/097961685X • https://www.cambridge.org/core/books/balkans-in-travel-writing/2D75C9EB6A5B05E3FE9711690B907FE1

ТЕМА „ЗАБАВЕН БАЛКАН“ #2

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Презентирање на хумор преку традиционални носии на балканските земји</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Работилница Целта на активноста е да се развијат културните размени меѓу балканските земји преку хумор и да се поттикне креативноста што ќе им овозможи на младите да се зближат преку учење за различни традиции и култури.</p>
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се прикажат значајни пораки и информации со хумор за да се запаметат подолготрајно. • Да се зголеми интересот за тоа што другите зборуваат • Да се задржи вниманието на учесниците преку необични и креативни, како што е изработка на костими во насока на зближување на луѓето преку презентации.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	<p>120 мин.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Флип чартеви, хартии, маркери, пенкала, лепак и ножици.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 16-30 години. • 18 + (младински работници, младински лидери и млади луѓе со голем интерес за младинско учество и демократизација).

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се запознаат со културата и традицијата на балканските земји. • Да научат како изгледаат традиционалните носии. • Да научат да се забавуваат. • Да се поврзат едни со други.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Групна работа, презентација на традиционални носии • Методите се соодветни за постигнување на следните цели: • Искуства за учење со кои учесниците работат заедно на иста задача. • Градење на позитивна атмосфера за учење со свои врсници. • Учесниците споделуваат различни идеи и пристапи преку забавен начин. • Активни и креативни учесници со цел да се почитува секоја култура и традиција. • Почитување и прифаќање на разликите. • Подобрување на комуникациските вештини.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>1. Вовед и примена на техниката кршач на мраз (10 минути): Започнете го воведниот дел со поставување на прашања за разбирањето на концептот Забавен Балкан.</p> <p>2. Групна работа - Забавен Балкан во вашата земја (40 мин): Поделете ги учесниците во 6 групи по земја. Учесниците од секоја група имаат за задача да ја креираат својата национална носија користејќи флип-чарт.</p> <p>3. Креирање костим (50 мин): Секоја група ќе избере една личност која ќе биде модел со цел да претстави соодветен костим. Додека еден од учесниците од групата е во улога на модел, останатите ги презентираат најважните забавни факти за својата земја како што се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Допирање, бакнување при срдба со други луѓе. • Дали луѓето стојат многу блиску додека разговараат. • Како луѓето ја допираат косата и брадата како знак за да ја претстават човечката интеракција. 	

4. **Отворена дискусија и размислување** (15 мин): Учесниците ќе разговараат за карактеристиките на секој костим и ќе прикажат сличности или разлики на сите типични носии.

5. **Завршување** (5 минути): Сумирање на впечатоците на учесниците од активноста и споделување на нови идеи.

Проценка и евалуација:
 Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Повратни информации од учесниците и групна рефлексija.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

- N/A

Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања

Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.

- N/A

<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А
--	---

ТЕМА „ЗАБАВЕН БАЛКАН“ бр.3

Наслов на активноста	Балканска вечер на хуморот
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	Забавно и комично шоу
<p>Цели на учењето на активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активността е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се промовира хумор и смеа како средство за градење врски. • Да ги славиме богатите комични традиции на Балканот.
<p>Времетраење на активността (во минути)</p>	90 мин. (со можност да трае помалку или повеќе)
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активността)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сцена за изведба, локални комичари или учесници кои сакаат да настапат и публика.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активността вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Секој кој е заинтересиран за хумор и комедија може да учествува.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Смеа и чувство на единство преку хумор. • Прикажување на различни комичните стилови на Балканот.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Стенд-ап комедија, хумористично раскажување приказни и цртежи.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Поканете локални комичари или учесници за изведба на стенд-ап комедија, раскажување хумористични приказни или цртежи. • Поттикнете смеа и позитивно чувство кај публиката. 	
<p>Проценка и евалуација: Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката. Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повратни информации од публиката и дискусии по учеството.

<p>Забелешки од обучувачите</p> <p>Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности. Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле. Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедете пријатна атмосфера за настанот.
<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење; Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Приказ на различни комични стилови од различни балкански земји.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Н/А

ТЕМА „ЗАБАВЕН БАЛКАН“ #4

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Смеа преку граници: работилница за забавна балканска комедија</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Работилница</p>
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Цел: Да се промовира културното разбирање и поврзување меѓу младите лица на Балканот преку хумор и комедиј.</p> <p>Цели на учење:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Преку хумористичен начин, учесниците ќе препознаат и идентификуваат културни карактеристики, обичаи и традиции од различни земји на Балканот. • Ширење на меѓукултурна емпатија: Учесниците ќе шират емпатија со разбирање и почитување на различни култури.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	<p>90 мин.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Табла или флип чарт • Маркери • Тајмер • Мали награди за учесниците (по избор)
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади лица на возраст од 18-25 години кои претставуваат различни земји во регионот.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Учесниците ќе покажат зголемена свест за културната разновидност на Балканот, препознавајќи ги уникатните обичаи, традиции и стилови на хумор. • Учесниците ќе ја подобрат нивната способност ефективно да комуницираат со врсниците од различни балкански земји, користејќи хумор за поврзување и разбирање. • Учесниците ќе ги зајакнат врските со своите врсници преку смеа и забава. • Учесниците ќе развијат позитивен став кон културните разлики, препознавајќи ја вредноста на хуморот како мост кој поврзува наместо разделува. • Учесниците ќе ги подобрат вештините за соработка во рамките на мултикултурна група, применувајќи хумор за да ја олеснат тимската работа и соработката.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Игра на улоги • Работилница за стенд-ап комедија • Изведба на стенд-ап комедија
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Мразокршач - балкански комедија симулации (15 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подгответе листа на хумористични акции, гестови специфични за Балканот. • Учесниците наизменично глумат додека другите погодуваат. • Охрабрете ги учесниците да внесат хумор во играта. <p>Интерактивно мапирање на комедија (20 минути):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поделете ја групата во помали тимови или парови. • Обезбедете му на секој тим голема карта на Балканот. 	

- Замовете ги да идентификуваат смешни анегдоти, шеги или хумористични стереотипи за секоја земја.
- Тимовите ги презентираат истите, промовирајќи смеа и разбирање.

Работилница за стенд-ап комедија (30 минути):

- Воведете ги основите на стенд-ап комедијата.
- Охрабрете ги учесниците да споделат смешни анегдоти или набљудувања од нивните култури.
- Спроведете мини-работилница за претставување на шеги, како и важноста на културната чувствителност во хуморот.

Изведба на комедија (15 минути):

- Поканете ги учесниците да ги изведат своите рутини на стенд-ап комедија
- Учесниците можат да споделат хумористични приказни или шегиповрзани со нивната култура.

Рефлексија и споделување (10 минути):

- Дискусија за значењето на хуморот во градењето врски.
- Дискутирајте за сите културни сознанија добиени преку активноста.
- Охрабрете ги учесниците да ги споделат своите омилени смешни моменти од сесијата.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Соберете повратни информации за ефикасноста на работилницата за примена на техниката кршење на мраз, мапирање и стенд-ап комедии.
- Проценете го нивото на ангажираност и учество за време на изложбата на комедијата.
- Оценете ги размислувањата на учесниците за улогата на хуморот во меѓукултурното разбирање.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности.

Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.

Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

- Нагласете ја важноста на хуморот.
- Создадете позитивна атмосфера за учесниците да ги споделат своите комични таленти.
- Внимавајте на културните чувствителности; поттикнувајте хумор за единство и разбирање.

<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Размислете да вклучите локални комичари или комични клипови од различни балкански земји. • Обезбедете можности за учесниците да продолжат да споделуваат хумор и шеги надвор од сесијата. • Снимајте незаборавни моменти преку фотографии или кратки видео клипови. • Активноста „Заедно се смееме“ користи хумор за да го премости културното разбирање, разиграно и интерактивно негувајќи ги врските меѓу младите на Балканот. Прилагодете ја содржината и структурата врз основа на специфичните културни динамики на учесниците.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Abel, M. H. 2002. Humor, stress, and coping strategies. <i>Humor</i>, 15: 365–381. • Crawford, C. B. 1994. Theory and implications regarding the utilization of strategic humor by leaders. <i>The Journal of Leadership Studies</i>, 1(4): 53–68. • Kaplan, D. (2006). <i>Balkan Ghosts: A Journey Through History</i>. Vintage. • Romero, E. J. & Cruthirds, K. W. (2006). The Use of Humor in the Workplace, <i>Academy on Management Perspective</i>, p.58-69.

ТЕМА „ЗАБАВЕН БАЛКАН“ #5

<p>Наслов на активноста</p>	<p>Балканска комична вечер</p>
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Работилница</p>
<p>Цели на учењето на активноста Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активността е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Цел: Оваа работилница има за цел да го искористи хуморот како алатка за премостување на културните празнини и поттикнување чувство на единство меѓу учесниците од различно балканско потекло. Главната цел е да се создаде средина каде што учесниците ќе можат да се смеат заедно, да споделуваат хумор за нивните култури и да ги отфрлат сите стереотипи преку комедијата.</p> <p>Цели на учење: Учесниците ќе ја истражат и разберат улогата на хуморот во различните балкански култури. Оваа цел се фокусира на препознавање на тоа како хуморот може да ги одразува културните вредности и искуства и како тој варира во различни балкански земји.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вклучувајќи комични елементи од различни балкански култури, учесниците ќе научат како хуморот може да послужи како универзален јазик што ги надминува културните граници. • Учесниците ќе ги развијат своите вештини за креативно размислување и изразување преку процесот на креирање и изведба на комични сцени. • Учесниците ќе научат да ја користат комедијата од позитивен аспект, придонесувајќи за поголемо разбирање и прифаќање на различни култури. • Преку заеднички напори во создавањето и изведбата на комични сценски изведби, учесниците ќе ги подобрат своите интерперсонални вештини. • Со заедничко смеење и споделување на хумористичните аспекти на нивните култури, учесниците ќе поттикнат чувство на единство и другарство.
<p>Времетраење на активността (во минути)</p>	<p>180 мин.</p>

<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активноста)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Предмети за комични сцени (капи, шалови, ситни предмети значајни различни балкански земји). • Флип-чарт, маркери и хартија за примена на техниката бура на идеи и планирање на сценски изведби. • Аудио-визуелна опрема за репродукција на комични клипови или музика. • Удобен, неформален простор за седење кој ќе предизвика опуштената атмосфера.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активноста вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади од балкански регион, на возраст од 16-30 години. Не е потребно претходно искуство за учество во глума или комични сцени.
<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбирање и ценење на хуморот во различните балкански култури. • Подобрена способност да се користи хуморот како алатка за позитивна комуникација и рушење на културните бариери. • Зајакнати интерперсонални вештини преку колаборативно креирање и изведба на комични сценски изведби.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Изведба на комични сценски изведби • Прикажување на популарни комични клипови или изведби од различни балкански земји, проследени со дискусии за културата и хуморот. • Дискусии на тркалезна маса „Комедија Кафе“, каде што учесниците споделуваат смешни лични приказни или шеги од нивните култури, нагласувајќи ја универзалноста на хуморот.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	

- Вовед и кршач на мраз (15 минути): Започнете со краток вовед во работилницата и примена на техниката кршење на мраз каде што учесниците го споделуваат најсмешниот збор или фраза од нивниот јазик и го споделуваат неговото значење.
- Изложба на комични клипови (45 минути): Прикажи серија кратки комични клипови од различни балкански земји.
- Бура на идеи и подготовка (45 минути): Поделете ги учесниците во групи од различна националност. Секоја група размислува и подготвува кратка комедија која на хумористичен начин прикажува културен аспект или стереотип на Балканот.
- Изведби на скици (45 минути): Групите ги изведуваат своите изведби. Поттикнете аплауз и пријатна атмосфера за работа.
- Рефлексија и дискусија (30 минути): Дадете кратко резиме за улогата на хуморот во полето на културата и како смеата може да биде моќна алатка за поттикнување единство и разбирање.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за оценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

- Прашалници за добивање на повратни информации од учесниците за проценка на ефективноста на работилницата во постигнувањето на нејзините цели.
- Размислување за искуството во учењето и влијанието на хуморот во културното разбирање.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности.

Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.

Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

- Обезбедете инклузивна средина каде што се вреднуваат сите културни изрази на хумор.
- Внимавајте на чувствителноста околу културните стереотипи, напоменувајќи ги учесниците да го користат хуморот на позитивен и конструктивен начин.

<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<p>Адаптации специфични за возраста:</p> <p>За помладите учесници (тинејџери), фокусирајте се повеќе на интерактивни, забавни активности како импровизациски игри кои им овозможуваат спонтано да го изразат хуморот.</p> <p>За постарите учесници, вклучете пософистициран хумор, како што се сатира или комедија поврзани со историските и културните карактеристики на Балканот.</p> <p>Обука за културна чувствителност:</p> <p>Вклучете сегмент за културната чувствителност, особено ако групата е разновидна. Може да вклучите дискусии за тоа што претставува хумор со почит и како да се избегнат културните стереотипи.</p> <p>Јазични варијации:</p> <p>За групи со различен степен на познавање на јазикот може да вклучите преведувачи или да користете визуелен хумор за да ги надминува јазичните бариери.</p> <p>Применете хумор за јазичните разлики и сличности во рамките на балканските јазици.</p> <p>Примена на технологија:</p> <p>Вклучете дигитално раскажување на приказни или креирајте кратки хумористични видео клипови што може да се споделат на платформите на социјалните медиуми.</p> <p>Фокус на професионален развој:</p> <p>За групите фокусирани на професионален развој, нагласете како хуморот може ефективно да се користи во комуникација, лидерство и градење тим.</p> <p>Адаптации за виртуелно работење:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ако ја спроведувате работилницата преку Интернет, користете виртуелни простории за имплементирање за активности и искористете ги онлајн платформите за споделување и гласање за најдобрите комични скечеви.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bandura, A. (1977). <i>Social Learning Theory</i>. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall. • Apte, M. L. (1985). <i>Humor and Laughter: An Anthropological Approach</i>. Ithaca, NY: Cornell University Press. • Raskin, V. (1985). <i>Semantic Mechanisms of Humor</i>. Dordrecht: Reidel. • Earley, P. C., & Ang, S. (2003). <i>Cultural Intelligence: Individual Interactions Across Cultures</i>. Stanford, CA: Stanford University Press.

ТЕМА „ЗАБАВЕН БАЛКАН“ #6

Наслов на активноста	Балкански натпревар на шеги
<p>Вид на активност (вежба, работилница, симулација, игра со улоги, дискусија итн.) Прецизно објаснете ја целта на активноста.</p>	<p>Вежба</p>
<p>Цели на учењето на активност Дефинирајте ги специфичните цели или исходи за учење што активност е дизајнирана да ги постигне. Овие цели треба да бидат мерливи и усогласени со општите цели на обуката.</p>	<p>Поставени прашања:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стереотипи и предрасуди. • Како хуморот често се користи за одржување или поттикнување на предрасуди. • Лична одговорност да одговориме на ситуации со кои не се согласуваме. <p>Цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да ја истражиме основата на нашиот хумор. • Да бидеме свесни за влијанието на шегите и врз нас и другите. • Да започнеме дискусија за стравовите што се кријат во самата шега што ја кажуваме.
<p>Времетраење на активност (во минути)</p>	<p>45 мин.</p>
<p>Материјали и ресурси (список на материјали, алатки и ресурси потребни за активност)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Шеги • Цртани филмови • Капа • Хамер или флип чарт и пенкало за означување на резултатите.
<p>Целна група Дефинирајте ја целната публика или учесниците за активност вклучувајќи ја нивната возраст, број, големина на групата, претходно знаење, искуство Наведете ги сите потребни предуслови или квалификации.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Млади лица од Балканот на возраст од 18-25 години кои претставуваат различни земји во регионот.

<p>Резултати од учењето Наведете ги очекуваните резултати од учењето или вештините што учесниците треба да ги стекнат од активноста.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да се идентификуваат и разберат заедничките вредности на балканските култури. • Да се здобијат со суштинско знаење за обичаите и традициите кои преовладуваат во балканските култури. • Да се идентификуваат и набројат силните страни и позитивните аспекти за различните балкански култури.
<p>Методи и техники: Детали за методите и техниките што се користат во обуката, вклучувајќи ги сите вежби, симулации, играње улоги, дискусии или други наставни стратегии. Објаснете зошто овие методи се соодветни за постигнување на целите.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Дискусии, вреднување, анализа, синтеза, комуникациски вештини.
<p>Опис на активноста и инструкции Постепени инструкции како да се спроведе активноста; преглед на текот на активноста, вклучувајќи го времето за секој дел. (За дискусии - список на точки за дискусија или прашања за водење разговори или размислувања; за симулации или игра на улоги, сценарија, ликови или случки итн.) Образложете ја улогата на обучувачот или фасилитаторот во спроведувањето на методологијата.</p>	
<p>Подготовка</p> <ul style="list-style-type: none"> • рамислете за различни шеги соодветни за вашата група, вклучувајќи ги и оние: • против луѓе како вегетаријанци, богати луѓе • лица со посебни потреби, • политичари, естрадни ѕвезди, странци, хомосексуалци... • за табу теми, • игра на зборови • трикови и практични шеги кои треба да се играат против член на групата • цртани филмови • Исто така, ќе ви треба капа и голем лист хартија или флип-чарт и пенкало за да ги внесите резултатите. 	

Инструкции

- Запишете ги шегите на ливчиња и ставете ги во капа.
- Учесниците седат во круг и секој од нив треба да извлечат по едно ливче од капата, а потоа да ја прочитаат или одглумат шегата на остатокот од групата.
- Остатокот од групата ја оценува шегата и ја оценува со оценка на скала од еден до десет.
- Замолете ги учесниците да гласаат со употреба на прстите.
- Напишете ги резултатите на флип-чарт.

Дебрифинг и евалуација

- Разговарајте за тоа како се чувствувале луѓето додека ја играле играта и потоа продолжете да прашувате:
- Која шега победи и зошто?
- Која шега доби најмалку гласови и зошто?
- Како се чувствувате кога се употребува шегата против вас или за нешто друго кое е чувствително за вас?
- Какви шеги се најдобрите шеги?
- Што ја прави шегата неприфатлива?
- Која е штетата во кажувањето шеги во однос на раса?
- Што треба да направите кога некој ќе каже навредлива шегата: насмевет се, кажете му на лицето кое е вашето размислување а шегата, не останувајте во нивна близина.

Проценка и евалуација:

Дискутирајте за механизмите за повратни информации и за проценките по обуката.

Опишете како методологијата вклучува проценка и евалуација на учењето од учесниците. Ова може да вклучува квизови, анкети, самопроценки, проценки од колеги или други механизми за повратни информации.

Мерењето на квалитетот на активноста е една од најважните метрики и нешто за кое бараме повратни информации од нашите учесници.

Поставените прашања вклучуваат:

- Дали вашиот обучувач коректно ја имплементираше активноста?
- На скала од 1 до 10, при што 10 е одлично, како би ги оцениле вештините на вашиот обучувач за вежбата бидејќи интересна?
- Кој совет би сакале да го споделите со вашиот обучувач за да се подобри активноста?
- Што најмногу ви се допадна за време на активноста?

Повратните информации од учесниците, односно нивните одговори на овие прашања обично се добиваат преку анкета.

Забелешки од обучувачите

Наведете ги сите варијации или модификации што може да се направат врз основа на повратни информации или променливи околности.

Предложете што можат да направат учесниците за дополнително да го применат или зајакнат она што го научиле.

Споделете какви било совети или најдобри практики и за обучувачите и за учесниците.

- Изборот на шеги е важен бидејќи ви овозможува да ја контролирате активноста која лесно може да излезе од контрола.
- Вклучете и деструктивни и конструктивни шеги. Цртаните филмови можеби се најдобриот извор за шеги, кои ни помагаат да научиме нешто позитивно за себе и за светот.
- Внимавајте на шеги кои може да навредат некои членови на групата. Препорачливо е да вклучите поучни шеги.

<p>Дополнителни белешки, материјали или одредени размислувања</p> <p>Предложете какви било варијации или адаптации за различни групи или цели за учење;</p> <p>Вклучете ги сите препорачани материјали за читање, веб-страни или ресурси за понатамошно учење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Колекција цртани филмови и шеги за споделување едни со други. Прикажете ги или измислувајте свои шеги или цртани филмови за да ги споделите со други групи и организации. Обидете се да ги објавите во некој локален весник или во рамките на организацијата.
<p>Користена литература и извори:</p> <p>Ако методологијата се заснова на воспоставени образовни теории или истражувања, наведете релевантни извори или референци кои го поддржуваат нејзиниот дизајн</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pat Brander, Carmen Cardenas, Juan de Vicente Abad, Rui Gomes, Mark Taylor, „Едукативен пакет“, Идеи, ресурси, методи и активности за неформално интеркултурно образование со млади и возрасни, Ажурирано и второ издание во 2016 година. • Совет на Европа, 1995-2016 година.

Co-funded by
the European Union